

TARTU UNIVERSITET

Humanistiska och konstnärliga fakulteten

Institutionen för främmande språk och kulturer

Avdelningen för skandinavistik

Svenska språket och litteraturen

**Täckning av artificiell intelligens i svenska medier. Exempel från Svenska Dagbladets
webbupplaga**

Bacheloruppsats

Bacheloruppsats av Kristiine Raamat

Handledare Maiu Elken MA

Bihandledare: Kristjan Kikerpill PhD

Tartu 2024

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	3
1. TEORETISKA OCH EMPIRISKA UTGÅNGSPUNKTER	5
1.1 TIDIGARE STUDIER.....	5
1.2 BEGREPPET OCH INNEHÅLLET I ARTIFICIELL INTELLIGENS	5
1.3 TEKNO-OPTIMISM.....	6
1.4 TEKNO-PESSIMISM	8
2. ARBETETS MÅL OCH FORSKNINGSFRÅGOR	9
3. URVAL OCH FORSKNINGSMETOD.....	10
3.1 URVALET AV ARTIKLAR SOM BORTTAGITS	14
4. ÅTERSPEGLING AV INRIKES OCH UTRIKESNYHETER	16
5. ÅTERSPEGLING AV TEKNO-OPTIMISM OCH TEKNO-PESSIMISM INOM OLIKA ÄMNESOMRÅDEN	18
6. TALARE	34
7. TYPER AV MEDIETEXTER	38
8. DISKUSSION.....	39
9. SAMMANFATTNING.....	44
REFERENSLISTA	46
BILAGOR	58
Bilaga 1. Exempel på kodningstabell 1.....	58
Bilaga 2. Exempel på kodningstabell 2.....	59
Bilaga 3. Beskrivning av ämnesämroden	60

INLEDNING

Antalet artiklar om artificiell intelligens i medierna har ökat märkbart de senaste åren. Anledningen är säkert de stora framstegen inom området (Deloitte, 2017: 5). En annan anledning kan vara den förbättrade tillgången till AI, tack vare lanseringen av Open AI:s chattbot.

AI:s popularitet och människors intresse för den visas också tydligt av att sökord som "Vad är AI?", "Chat GPT" och "Open AI" var några av de mest googlade orden och frågorna i Sverige år 2023. Noterbart är att "Chat GPT" var det mest sökta ordet inom teknikområdet (Google, 2023).

Massmedier har en mycket stor och viktig påverkan på samhället, kulturen och människorna (McQuail, 1995: 20). Media spelar också en viktig roll i att informera allmänheten och forma åsikter om vad som händer i världen (Harper, Philo. 2013). Media påverkar var vi lägger vårt fokus och prioriterar ämnen som intresserar allmänheten mest och styr vår uppmärksamhet (McCombs, 2008). Allmänhetens uppfattningar om nya vetenskapliga utvecklingar, som artificiell intelligens, formas ofta och påverkas av information och argument som presenteras i media (Goodman och Goodman, 2006). År 2011 genomfördes flera medieundersökningar i Storbritannien för att förstå mediernas påverkan på samhället och hur det leder till förändrat beteende. Till exempel visade resultaten från en studie om beteendemönster efter en mediekampanj relaterad till klimatförändringar att de flesta deltagarna hade gjort medvetna förändringar i sina liv, som att sortera sopor, på grund av oro för klimatförändringar. Liknande förändringar har visats i tidigare studier, till exempel har mediebevakning av HIV och AIDS förändrat människors vanor att använda skydd och medierapportering om sambandet mellan rökning och cancer har lett till beteendeförändringar. Det nämns också att det finns andra faktorer som påverkar bildandet av allmänhetens åsikter och beteendemönster, som social miljö, och mediernas inverkan på beteendeförändringar är inte alltid densamma (Harper, Philo. 2013). Det har studerats vilka faktorer som kan orsaka de största förändringarna. Carl Hovland, som genomförde en studie om kortvariga attitydpåverkningar på människor, kom fram till att trovärdiga källor uppnår den största attitydförändringen (Klemm, Korts 2010:28).

Förutom källornas tillförlitlighet är det också viktigt med mångfald av åsikter. Om journalister endast använder källor som representerar en enda synvinkel kan det leda till en partisk rapportering (Hambourg, 2023). I Carl Hovlands studie om massmedias påverkan kom man fram till att för välutbildade människor är det mer effektivt att presentera information med argument från båda sidor, medan för personer med lägre utbildningsnivå är det mer effektivt att endast presentera ena sidans argument (Köuts-Klemm och Seppel, 2018:42).

En anledning till att jag valde att göra min studie på Svenska Dagbladets webbupplaga är AI:s stora bevakning. Axel Allen har i sitt magisteruppsats gjort en sökning i mediedatabasen Retrieve. Resultatet visade att SvD:s bevakning av artificiell intelligens under perioden 2010-2018 var den största i svensk press (Allen, 2019). Svenska Dagbladet är en morgontidning vars huvudsakliga läsare bor i storstäder. Antalet läsare uppgick 2018 till nästan 180 000 (Kantar, 2018). Senare upplagesiffror har tyvärr inte publicerats eftersom medieföretagens intresse för att rapportera detta har minskat, och sedan 2021 ingår inte heller Svenska Dagbladets upplagor i rapporten. SvD tillhör den norska mediekoncernen Schibsted och är omsättningsmässigt Sveriges näst största morgontidning (Medie-Sverige, 2023). År 2010 valdes Svenska Dagbladet till Årets Dagstidning (Almqvist, 2010).

"Expert: AI-utveckling som kärnvapentester. Experterna är överens – det finns en risk för apokalyps. Ändå saknas internationell reglering av AI-teknik" (Eklund, 2023)

"Redan nu används AI flitigt för att minska klimateffekterna i en rad sektorer. Inom jordbruket används AI-metoder som räknar ut hur mycket vatten en specifik gröda behöver, och anpassar konstbevattningen därefter, samtidigt som den tar hänsyn till flöden i närliggande vattendrag och kommande nederbörd" (Larosa, 2023)

"AI skriver journalen tio gånger snabbare än doktorn. Ny AI-metod ska ge en bättre bild av tumörer" (Hausser, 2023)

Detta är bara några exempel på de olika perspektiv som kan hittas i Svenska Dagbladets webbupplaga om AI. En kvalitetsdagstidning kännetecknas bland annat av mångfald av åsikter, att olika aspekter presenteras för läsaren och av balans (Hennoste, 2001). Mediepåverkansstudier har också visat att kvalitativ nyhetsbevakning har större påverkan på forandret av samhällsopinioner än mindre kvalitativ media (Brennen et al., 2018).

I mitt bacheloruppsats undersöker jag hur en svensk kvalitetstidning, Svenska Dagbladet, har rapporterat om artificiell intelligens under perioden 30.11.2022–12.02.2024.

1. TEORETISKA OCH EMPIRISKA UTGÅNGSPUNKTER

1.1 TIDIGARE STUDIER

Mediebevakning av artificiell intelligens har undersökts upprepade gånger på sistone. Till exempel undersöktes AI-bevakningen i amerikanska nyhetsmedier år 2019. Studien analyserade AI-relaterade nyheter publicerade i USA mellan 2009 och 2018, med fokus på rädslor och fördelar som framkom i artiklarna. Studien visade att affärer och ekonomi var de mest bevakade ämnena, men även etiska frågor fick stor uppmärksamhet (Chuan et al. 2019).

År 2019 undersöktes AI-bevakning i Svenska Dagbladets webbupplaga i en magisteruppsats vid Stockholms universitet. Denna studie fokuserade på AI-relaterade myter och AI:s funktion i medierna (Allen, 2019). Dessutom har en bacheloruppsats undersökt Chat-GPT:s framställning i svenska statliga medier (Enqvist et al. 2023).

1.2 BEGREPPET OCH INNEHÅLLET I ARTIFICIELL INTELLIGENS

Artificiell intelligens (AI) är ett ämne som nyligen fått mycket uppmärksamhet och som diskuteras mycket både i allmänheten och inom akademiska kretsar (Abdullah et al. 2022). Mediekanaler har skapat specifika avdelningar som fokuserar på AI, och nyheter om AI har blivit nästan dagliga.

AI har blivit en viktig del av både arbets- och utbildningslandskapet, där olika aktörer försöker förstå och använda denna teknik samt lösa de utmaningar som är förknippade med den (Allen, West, 2018).

En rapport från Sveriges statistiska centralbyrå (SCB) visar att svenska företag och arbetsgivare är intresserade av att använda AI för att optimera sin produktion, delegera arbetsuppgifter med lägre mervärde och förbättra företagets totala effektivitet och produktivitet (SCB, 2023). Samtidigt står utbildningsinstitutioner inför frågan om hur AI kan integreras i utbildningsprocessen för att förbereda eleverna för att hantera en snabbt föränderlig digital miljö. Eleverna undersöker också hur AI kan användas för att förbättra deras lärandeupplevelse och stödja deras läxor, vilket syns i det stora antalet AI- och utbildningsartiklar och de ständiga debatterna i svenska medier.

Begreppet "artificiell intelligens" myntades först av Stanfordprofessorn John McCarthy 1955 och definierades som vetenskapen och tekniken att skapa intelligenta maskiner. AI:s betydelse har förändrats över tid. Medan AI i början av denna period ansågs vara smarta system utvecklade av datavetare, som schackspel, anses AI idag vara system som kan lära sig som människor. Dessa system är ofta autonoma och kan fatta egna beslut och planera händelseförlopp (Manning, 2020).

Europaparlamentet skriver på sin webbplats att AI-tekniken har gjort stora framsteg i tillgänglighet, datamängder och nya algoritmer, vilket har lett till att AI är en prioritet för EU och i centrum för samhällets digitala omvandling (Europaparlamentet, 2020).

1.3 TEKNO-OPTIMISM

Det sägs att det är viktigt att vara optimistisk eller pessimistisk om teknologin eftersom det påverkar vårt beslut om vi ska stödja teknisk utveckling eller om vi ska överväga att reglera eller till och med stoppa den. Men vi behöver inte bestämma om teknologin är mer bra än dålig, utan det viktiga är att förstå om teknologin kan göra situationen bättre eller sämre (Danaher, 2022).

Utifrån detta kan man säga att tekno-optimism är en inställning där man tror att teknologin spelar en nyckelroll för att det goda ska överväga det dåliga.

Detta är också en av de huvudpunkter som Danaher säger kritiseras med tehno-optimism. Människors uppfattning om vad som är bra och dåligt är mycket olika (Danaher, 2022). Till exempel behovet av att förändra utbildningssystemet efter lanseringen av Chat GPT. Detta illustreras i medierna, som delas i två läger - vissa anser att förändringar i skolsystemet på grund av AI:s tillgänglighet för elever är nödvändiga och välkomna reformer, medan andra ser dessa förändringar som att uppfinna hjulet på nytt och ser situationen snarare negativt.

En tekno-optimist är en person som tror att teknologin kan göra världen bättre, men detta betyder inte nödvändigtvis att personen har en generell uppfattning om balansen mellan bra och dåligt. Vi behöver inte ens bestämma om teknologiens positiva effekter överväger de negativa, utan det viktiga är om teknologin kan förbättra våra liv eller inte (Könings, 2022).

Eftersom det är svårt att dra en tydlig linje mellan bra och dåligt, positivt och negativt, optimistiskt och pessimistiskt, tar jag utgångspunkt i Danahers analys av utvecklingsprincipen, som pekar på teknologiens förmåga att föra med sig positiva förändringar i samhället och människors liv. Detta inkluderar tron att teknologiska framsteg kan leda till en bättre framtid och vara ett medel för att förbättra livskvaliteten och lösa problem. Tron på teknologiens förmåga att skapa en mer hållbar, effektiv och inkluderande värld (Danaher, 2022).

Jag analyserar alla artiklar separat och utgår från författarens eller den intervjuades perspektiv. Till exempel kan automatisering av jobb vara tekno-optimistiskt ur en företagares synvinkel, då det sparar arbetskraftskostnader, tid och andra resurser som är viktiga för företagaren. Men ur arbetstagarens perspektiv kan detta snarare ses som tekno-pessimism, eftersom automatisering av jobb kan innebära att jobb försvinner.

1.4 TEKNO-PESSIMISM

I en tid präglad av snabba teknologiska framsteg, innovation och tekno-optimism balanseras detta av tekno-pessimism. Svenska.se skriver att "pessimism är benägenhet att se dystert på tillvaron och att ständigt vänta sig dåliga resultat."

Rädslan för teknologiska förändringar är inte ny. Sokrates fruktade att spridningen av skrift skulle göra människor dummare. Under industriella revolutionen motsatte sig maskinstormare automatisering för att bevara hantverksproduktion. Nu, med framsteg inom robotik, nanoteknologi och artificiell intelligens, är dessa rädslor aktuella igen. Många fruktar att snabb teknologisk utveckling och befolkningstillväxt kan orsaka arbetslöshet och social instabilitet (Eswaran, 2018). En studie från några år sedan visar att 800 miljoner människor måste hitta nya jobb år 2030 eftersom deras jobb kommer att automatiseras (Manyika et al. 2017). Sådana forskningsresultat kan skapa ångest och rädsla för framtiden.

I akademiska diskussioner om teknologi riktas ofta uppmärksamheten mot en pessimistisk och kritisk syn på dess påverkan på samhället, särskilt inom etik- och miljödebatter. Tekno-optimism har ofta inte ett positivt rykte inom akademiska kretsar (Danaher, 2022).

Evgeny Morozov (2015) citerar i sin artikel "The Taming of Tech Criticism" vetenskapshistorikern George Dyson, som skrev: "Tänk om priset för tänkande maskiner är människor som inte tänker?" Han påpekar också att maskiner ofta framställs som absurda, vilket leder människor bort från mänsklighet och påverkar de mindre utbildade negativt. Ett exempel är en Facebook-ansluten soptunna som laddar upp bilder av sitt innehåll på sociala medier (Morozov, 2015).

Apokalyps, dödliga vapen, krig, mänsklighetens utrotning, att ersätta människor med maskiner och ökad brottslighet är bara några termer och fraskombinationer som enligt min forskning beskriver mediebevakning av tekno-pessimism, särskilt dess mer radikala former. Trots att dessa begrepp oftast har negativa associationer kan även mildare pessimistiska ord som hallucination eller ansiktsigenkänningskameror ha liknande effekter. Även om dessa ord ensamma inte nödvändigtvis är negativa kan deras användning i vissa sammanhang framkalla pessimism, lika stark som de mer extrema termerna. Till exempel i en SvD-artikel som

beskriver hur en entreprenör vill använda AI-möjligheter men inte kan lita på befintliga plattformar som "hallucinerar som galna" (Eklund, 2023).

Morozov (2015) påpekar att många teknikkritiker ser bara två alternativ: självkörande bilar eller bilar som kräver mänsklig inblandning, där båda anses problematiska. Självkörande bilar medför säkerhetsrisker och bilar med mänsklig inblandning innebär olyckor. Morozov (2015) föreslår en tredje möjlighet, som vi redan använder men som ofta förbises i denna debatt: cyklar och kollektivtrafik, som kunde utvecklas ytterligare som ett utmärkt alternativ, exemplifierat av Danmark och Nederländerna (Morozov, 2015). Morozov framhåller att teknologi-entusiaster ofta vill förbättra något som inte behöver förbättras och missar de redan goda lösningar som finns (Morozov, 2014: 2-5).

I mitt arbete utgår jag från pessimismen i artiklarna, baserat på författarens eller den intervjuades perspektiv, samt de manifestationer av tekno-pessimism som beskrivs i detta kapitel.

2. ARBETETS MÅL OCH FORSKNINGSPRÅG

Syftet med arbetet är att få en översikt över artiklar om artificiell intelligens publicerade i Svenska Dagbladets webbupplaga under perioden 22.11.2022 - 12.02.2024. Målet är att undersöka tätheten och sambanden i bevakningen, identifiera de huvudsakliga artikelformerna, talarna och medietexttyper samt hitta och analysera avsnitt som kännetecknar tekno-pessimism och tekno-optimism.

Artificiell Intelligens i Mediebevakning under Perioden 22.11.2022 – 12.02.2024:

- Hur stor andel av Svenska Dagbladets inrikes- och utrikesnyheter handlar om AI under perioden?
- Vilka är de huvudsakliga typerna av medietexter under perioden?
- Vilka ämnesområden täcker artiklarna, i vilken omfattning, och hur uttrycks tekno-optimism och tekno-pessimism i artiklarna?
- Vilka är talarna?

3. URVAL OCH FORSKNINGSMETOD

I mitt bacheloruppsats använde jag en hybridmetod som kombinerar standardiserad innehållsanalys och kvalitativ forskningsmetod. Hybridmetoden valdes eftersom vissa forskningsfrågor behövde mer detaljerad analys än vad endast siffror kunde erbjuda. Till exempel använde jag kvantitativ metod för att undersöka förekomsten av tekno-optimism och tekno-pessimism i siffror, men för att analysera innehållet och förklara skillnaderna behövdes kvalitativ metod.

Standardiserad innehållsanalys har flera fördelar jämfört med andra forskningsmetoder. Metoden möjliggör noggrann jämförelse av olika textkorpusar och stora datamängder, är lätt att kontrollera och gör det möjligt att ställa exakta forskningsfrågor genom kodning (Kalmus, 2015). Kvalitativ innehållsanalys kompletterar den kvantitativa analysen och gör det möjligt att dyka in i textens innehåll, analysera kontexten och intertextualitet (Kalmus et al., 2018).

Urvalet består av artiklar om artificiell intelligens från Svenska Dagbladets webbupplaga (N=202). Tidningen har en särskild underrubrik "Artificiell Intelligens" som samlar aktuella artiklar om ämnet. Svenska Dagbladet (2024) beskriver denna underrubrik så här: Artificiell intelligens (AI) har nyligen gjort stora framsteg och förändrar många områden. På grund av sin snabba utveckling jämförs den med smarttelefonernas eller internetets ankomst. Dessa förändringar väcker också etiska och politiska frågor, såsom integritetsintrång, jobbförlust, diskriminering och bristande kontroll över autonoma system. Dessa utmaningar kräver noggranna politiska diskussioner och regleringar för att säkerställa att AI används i samhällets intresse utan att bryta mot etiska regler.

SvD:s webbupplaga valdes eftersom världens medielandskap har blivit internet- och teknologifokuserat. Enligt resultaten från en studie om svensk media minskar antalet användare av traditionella medier varje år. Antalet läsare av pappersutgåvan har minskat kraftigt mellan 2010 och 2021, medan läsningen av digitala versioner har ökat mångfald. Sedan 2021 har antalet läsare av digitala utgåvor varit större än antalet läsare av pappersutgåvor. (Facht, 2023) Därför når artiklar i digitala utgåvor fler människor.

Jag valde urvalsperioden från och med lanseringen av Chat GPT, skapad av Open AI, den 30 november 2022 (Marr, 2023). Lanseringsdatumet valdes eftersom modellen fick enorm

uppmärksamhet från allmänheten, och över en miljon användare registrerade sig för att testa AI under den första veckan, vilket fick stor mediebevaktning både för modellen och AI i allmänhet (Abdullah et al., 2022).

För att samla in data skapade jag en Excel-tabell (Bilaga 1) med relevanta rubriker och började registrera artikeldata i kronologisk ordning. I tabellen noterade jag inledningsvis endast artikelns titel, publiceringsdatum, webbplatslänk och artikeltexten för att senare analysera innehållet, urvalets lämplighet och fylla i kodningsschemat. Senare lade jag till koder baserade på forskningsfrågorna. I arbetets struktur tog jag inspiration från K. Kikerpills artikel "Mazephising the Covid 19 pandemic as credible social context for social engineering attacks" och Laura Annatis magisteruppsats "Kelmused Eesti meediapildis: perioodidel 2010-2013 ja 2019-2022 Delfis ilmunud artiklite analüüs".

I nästa tabell visas namnen på de koder som används för kodning, kategorier och deras fördelning. Tabellen är uppdelad enligt följande:

- Inrikes-/utrikesnyheter: om artikeln handlar om inrikes- (nationella) eller utrikesnyheter (internationella nyheter).
- Ämnesområde: olika ämnen som artiklarna delas in efter.
- Underkategori: Förekomst av tekno-optimism och tekno-pessimism.
- Vem får komma till tals?: Denna kategori identifierar vilka personer som får uttrycka sina åsikter i artikeln.
- Medietexttyper: Här klassificeras artikeln utifrån vilken typ av medietext det är.

Tabell 1. Kategorier och Koder i Kodningsschemat

Interna/externa	Är det interna eller externa nyheter?
Ämnesområde	Kategori: Krig, Brott, Utbildning, Vetenskap, Ekonomi, Kultur, Deepfake, Politik, Teknik, Underhållning, Etik, Medicin, Jobb
Underkategori	Tekno-optimism och tekno-pessimism, exempel på artiklar med specifika stycken
Vem får komma till tals?	Vem får ordet? Uppdelat i: Entreprenör, politiker, vetenskapsman, tjänsteman, advokat, kreativ person, utbildare, journalist eller filosof
Typer av medietexter	Indelat i: Nyheter, debattartikel, analys, kronika, intervju

I den valda underavdelningen fanns totalt 202 artiklar under den intressanta perioden. Jag läste och utvärderade artiklarna en efter en och tog bort de som jag ansåg inte passade i urvalet. Jag exkluderade artiklar som inte direkt handlade om AI:s påverkan eller dess innehåll.

Nästa steg var att börja med provkodning. Jag förberedde kodningsscheman för att bättre orientera mig i den stora datamängden och skapade en Excel-tabell för att registrera nödvändig information. Jag tog de första tolv artiklarna och försökte utvärdera dem enligt de angivna parametrarna och registrerade dem i tabellen. Jag säkerställde att det förberedda kodningsschemat var tillförlitligt och att det skulle möjliggöra en analys av de utvalda artiklarna. Efter provkodningen diskuterade jag resultaten med min handledare, Kristjan Kikerpill. Tillsammans kom vi fram till att de skapade koderna var lämpliga för den initiala datainsamlingen i mitt arbete.

Enligt Kalmus (2015) kräver inte kvalitativ metod strikt definierade och förutbestämda koder; de kan justeras och kompletteras under arbetets gång när samband uppstår. Under läsningen och kodningen av artiklarna börjar vissa mönster framträda.

I den andra delen av arbetet beskrev jag terminologin som användes och definierade kriterierna för tekno-optimism och tekno-pessimism. Jag beskrev koderna och arbetsprocessen, och formulerade forskningsfrågorna.

I tabellen, se (Bilaga 2) visar jag de parametrar som användes för att kategorisera artiklarna inom olika ämnesområden.

Arbetets tredje del är att registrera kodningsresultaten i en tabell och analysera dem. Den första underdelen var inrikes- och utrikesnyheter. I denna kategori bestämde jag om en artikel tillhörde inrikes- eller utrikesnyheter/artiklar. Jag klassificerade som utrikes de artiklar vars sammanhang var relaterade till utländska händelser, politik, utveckling, diplomati, kultur eller andra ämnen som är viktiga eller intressanta utanför Sverige och ger ett globalt perspektiv.

Inrikesnyheter var de artiklar som hänvisade till händelser eller tillkännagivanden inom Sveriges gränser, någon region eller gemenskap där. Dessa nyheter täckte till exempel politik, ekonomi, sociala frågor och gav medborgarna information om händelser och utveckling nära deras bostadsort.

Nästa var ämnesområdena tekno-optimism och tekno-pessimism. För detta skapade jag en tabell där jag lade till ämnesområdet och filtrerade ut antalet artiklar med tekno-optimistiska och tekno-pessimistiska inslag för varje ämnesområde. Tabellen består av fyra kolumner: Den första kolumnen innehåller ämnesområdets namn. Denna kodkategori omfattar olika områden för att kategorisera artiklarna i urvalet. Eftersom Svenska Dagbladets rubrik "Artificiell Intelligens" innehåller många analyser, krönikor, ledare och essäer som kan vara mycket mångsidiga och komplexa, med olika perspektiv och aspekter, har många artiklar mer än en kodkategori. Till exempel kan koderna "politik" och "regleringar" båda förekomma i en artikel som behandlar en överenskommelse om artificiell intelligens mellan europeiska länder. Samma koder kan också förekomma separat eller tillsammans med en eller flera andra koder. I den andra kolumnen skrev jag antalet artiklar som tillhörde detta ämnesområde numeriskt och procentuellt av de urvalda artiklarna. Den tredje och fjärde kolumnen visar antalet artiklar med tekno-optimistiska och tekno-pessimistiska inslag. Även här fanns överlappningar. En artikel kunde samtidigt ha både tekno-optimistiska och tekno-pessimistiska inslag, men de kunde också förekomma separat. Därför är antalet inslag av tekno-optimism och tekno-pessimism inte lika med antalet artiklar.

I analysdelen granskade jag varje ämnesområde separat. För detta filtrerade jag ut området och började läsa varje stycke som hänvisade till optimism och pessimism. För en bredare kontext läste jag artikeln igen. Vid redovisningen av resultaten använde jag en hybridversion av kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, där jag i den första delen presenterade numeriska fynd och sedan började analysera textdelen. I textanalysen presenterade jag specifika exempel på tekno-optimism och tekno-pessimism och försökte analysera och koppla dem till olika händelser som ägde rum under samma period, analysera bakgrunden till varje företeelse och koppla dem till perspektiven som beskrivs i utgångspunkterna.

I den sista delen av arbetet sammanfattar jag de funna uppgifterna, baserat på dataanalysen och forskningsfrågorna.

3.1 URVALET AV ARTIKLAR SOM BORTTAGITS

Artiklar som handlade om biografier/succéberättelser av chefer, nyckelpersoner eller kreativa personer inom AI-företag, eller företagets framgångar och ekonomiska resultat. De berörde inte AI:s faktiska innehåll.

Exempel: Artikel om Open AI:s VD "Tech pro stod för årets comeback" som handlade om Sam Altmans avhopp och återkomst, intervjuer med närstående personer och diskussioner om bakgrunden till avhoppet och återkomsten (Tech pro stöd för...2023) eller (Matsdotter, Eklund, 2023).

- Kommersiella artiklar, artiklar som presenterade någon ny teknologisk produkt.

Exempel: Presentation av Samsungs nya telefonkamera som beskriver hur kameran använder AI för att ta bilder, och att bilden som visas på skärmen är retuscherad av AI (Du försknade nya värld... 2023) eller (Sundell, 2023).

- Bokrecensioner som handlade om böcker skrivna om eller relaterade till AI.

Exempel: Recension där man diskuterar Tom Mustils bok "Att prata val", som handlar om hur AI användes för att förstå djurens språk (Att prata val. Hur artificiell intelligens...2023) eller (Lindgren, 2023).

Jag exkluderade också artiklar som handlade om hur AI används för att analysera podcasts, radioprogram etc., eftersom dessa fokuserade mer på innehållet i programmen än på AI. Jag tog även bort experiment som beskrev detaljerade erfarenheter av en eller ett par personer, som till exempel användarupplevelser med programvaror.

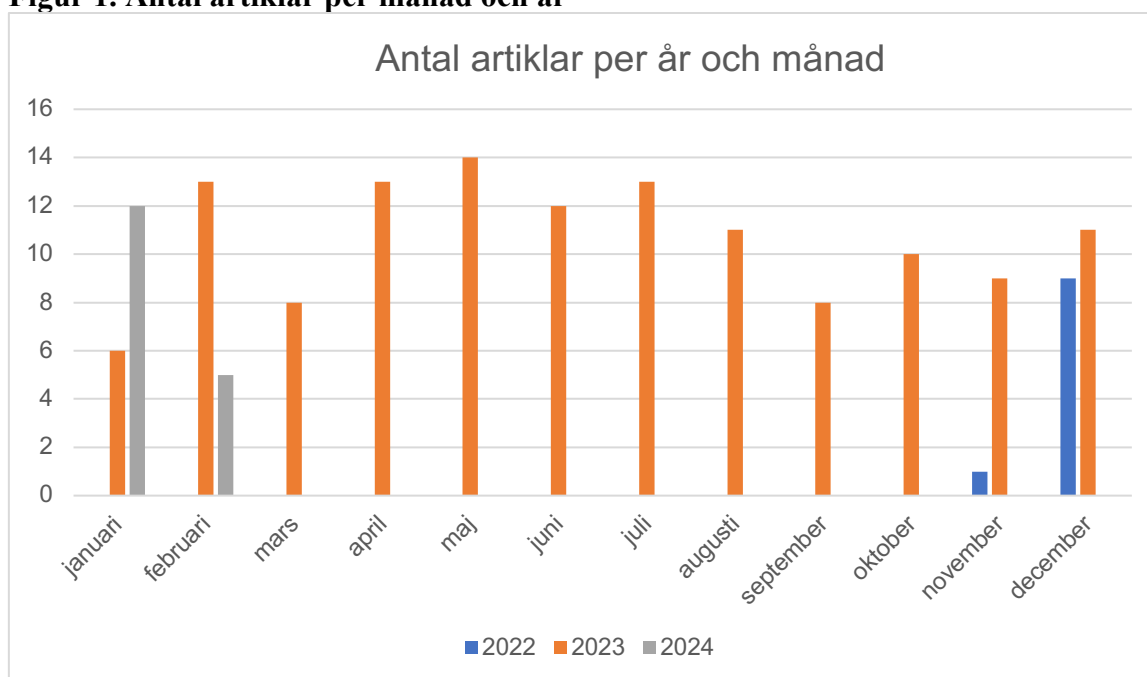
Efter att ha tagit bort artiklar som inte passade i urvalet återstod 153 artiklar (N=153). Artiklarna fördelades över åren enligt följande:

Tabel 2. Urval av artiklar per år

År	ANTAL ARTIKLAR
2022	10
2023	126
2024	17
Totalt	153

Vid sammanställningen av tabellen använde jag artiklar från tre på varandra följande år (2022, 2023 och 2024). Det är dock viktigt att notera att data från dessa år inte är jämförbara med varandra eftersom insamlingsperioden för artiklar 2022 började den 30 november, för 2023 samlades artiklar in under hela året, och för 2024 fortsatte insamlingen fram till den 12 februari.

Figur 1. Antal artiklar per månad och år

I figuren kan man se att artificiell intelligens blev mest bevakad i maj 2023, med totalt 14 artiklar. Maj följdes av februari, april och juli med 13 artiklar vardera. Minst antal artiklar publicerades i februari 2024. Det låga antalet artiklar i november beror på att insamlingsperioden för urvalet började den näst sista dagen i månaden.

4. ÅTERSPEGLING AV INRIKES OCH UTRIKESNYHETER

Under den undersökta perioden var andelen inrikes- och utrikesnyheter i Svenska Dagbladets nätupplaga ganska lika. 51,7 % av artiklarna handlade om inrikesnyheter och 48,3 % om utrikesnyheter. Bland inrikesnyheterna var de vanligaste ämnena kultur och underhållning, politik och arbetsmarknad. Bland utrikesnyheterna var de vanligaste ämnena teknik samt ekonomi och företagande.

Den stora andelen artiklar om teknik och ekonomi bland utrikesnyheterna visar Svenska Dagbladets intresse för att rapportera om globala teknologiska framsteg och ekonomiska trender, som kan vara viktiga för läsare intresserade av internationell affärsverksamhet och innovation.

Den stora mängden nyheter om kultur, underhållning, politik och arbetsmarknad kan tyda på att tidningen anser det viktigt att rapportera om kulturella och samhällsliga frågor som direkt påverkar läsarna.

Reimer (1994) har sagt att det främst är personer från större områden och städer som är intresserade av utrikesnyheter, och dessa personer utgör också tidningens huvudsakliga läsekrets (Reimer, 1994:167).

Därför kan man anta att Svenska Dagbladets omfattande rapportering om utrikesnyheter också beror på dess publik, eftersom en undersökning av Kantar (2019) visar att den genomsnittliga SvD-läsaren bor i en stad.

Enligt Hennoste är ett viktigt nyhetskriterium närhet, vilket innebär att mediekonsumenter är mest intresserade av vad som händer omkring dem och vad de kan relatera till (Hennoste, 2001:32). Närhet är också viktigt ur ett personligt erfarenhetsperspektiv. Om en händelse sker nära en person kan hen samla in första hand kunskap genom personlig erfarenhet. Men om händelsen sker långt bort måste vi förlita oss på information förmedlad av någon annan eller medierna (Harrison, 2006:1).

Bland utrikesnyheterna har teknik samt ekonomi och företagande fått mest uppmärksamhet. Även om dessa ämnen kan verka avlägsna, är deras inverkan ofta global och påverkar även lokala invånare genom ekonomiska och teknologiska utvecklingar. Här kan man ta hänsyn till Harrisons (2006) påstående att vid avlägsna händelser måste mediekonsumenten förlita sig på information förmedlad av medier, vilket gör det möjligt för dem att få kunskap om händelser som inte sker i deras omedelbara närhet.

Med hänsyn till Hennostes (2001) och Harrisons (2006) slutsatser kan man säga att tidningen försöker balansera nära och avlägsna nyheter, genom att erbjuda läsarna både händelser de kan uppleva personligen och rapporter om avlägsna händelser som är viktiga för att informera om globala utvecklingar.

Skillnaden mellan lokal, nationell och internationell media ligger främst i geografiskt och innehållsmässigt sammanhang. Lokal media fokuserar på händelser som sker inom ett specifikt område och är viktiga främst för en lokal, begränsad publik. Även om de kan ha viss påverkan på andra länder eller områden, är deras huvudsakliga fokus inom landet. Internationell media (nyheter, artiklar) rapporterar däremot nyheter som är intressanta för en bredare publik. Sådana nyheter och händelser omfattar ofta flera länders eller områdets intressen och deras påverkan sträcker sig bortom ett lands territorium. Även om de kan riktas till en större publik och förmedla globala ämnen, är de ändå kopplade till specifika länder eller områden (Dimitrakopoulou, 2015).

Resultaten av studien visar att Svenska Dagbladet erbjuder en balanserad nyhetsrapportering som omfattar både inhemska och globala händelser. Tidningen fokuserar på ämnesområden som är viktiga för deras läsare, med hänsyn till närhet och personlig erfarenhet i nyhetskonsumention. Detta kan bidra till att tillfredsställa läsarnas intressen och behov genom att erbjuda dem information om både deras omedelbara omgivning och avlägsna händelser.

5. ÅTERSPEGELING AV TEKNO-OPTIMISM OCH TEKNO-PESSIMISM INOM OLIKA ÄMNESOMRÅDEN

I följande tabell visas förekomsten av inslag som hänvisar till tekno-optimism och tekno-pessimism inom olika ämnesområden, baserat på de artiklar som ingick i urvalet.

Tabell 3. Återspeglning av ämnesområden, tekno-optimism och tekno-pessimism

Kod	Antal artiklar	Tekno-optimism	Tekno-Pessimism
Jobb	21 (13%)	14	20
Regleringar	25 (16%)	17	19
Krig	3 (2%)	2	2
Brott	16 (10%)	8	15
Historia	7 (5%)	6	4
Företagande och ekonomi	38 (25%)	30	22
Utbildning	14 (9%)	10	8
Vetenskap	17 (11%)	15	7
Kultur och underhållning	42 (27%)	26	31
Deepfake	9 (6%)	2	8
Politik	17 (11%)	11	12
Teknologi	36 (24%)	31	23
Miljö, klimat	6 (4,5%)	5	2
Etik	18 (12%)	9	16
Medicin	3 (2%)	3	0
Övrigt	5 (4%)	3	5

Det fanns flest artiklar inom ämnesområdet "kultur och underhållning", vilket utgjorde 27%. Dessa artiklar handlade om olika kulturevenemang där AI var en del, och om AI:s påverkan på konst och kultur. Tekno-optimism fanns i 26 artiklar och tekno-pessimism i 31 artiklar.

Inom kultur och underhållning var tekno-optimism och -pessimism djupare och bredare jämfört med många andra ämnesområden. I andra områden, som medicin, presenteras AI:s fördelar med tydliga och faktabaserade argument. Inom kultur och underhållning diskuterades ämnet mer filosofiskt och man reflekterade över världens och mänsklighetens framtid. Till exempel beskrevs i en artikel att cirka 40% av jobben troligen kommer att automatiseras, vilket skulle ge människor mer fritid och befrielse från tråkiga uppgifter. Men ur ett pessimistiskt perspektiv nämndes också att AI skulle göra våra liv tråkiga (Sandström, 2023). Detta innebär att om AI tar över våra jobb, kommer människor inte ha något att göra och bli uttråkade.

Ämnena i detta område varierade mycket, även inom en och samma artikel. Till exempel diskuterades den negativa påverkan på utbildning, eftersom elevernas intresse för att skriva texter minskade när AI gör det åt dem. Man pratade också om hotet mot demokratin och spridningen av deepfakes (Branström, 2023).

Tekno-pessimism fanns också i artiklar som beskrev AI:s kreativitet och dess förmåga att utföra kreativa jobb. Det förklarades att AI saknar originalitet och personlighet. Argumenten var att teknologin lurar människor eftersom den bara kan använda det innehåll den fått (Gregorio, 2024). Man kritiserade också AI för dess känslolöshet och mekaniska, omänskliga uttryck, vilket gör att den inte kan ersätta människor i kreativa områden (Finnsjö, 2024) och dess oförmåga att tolka, eftersom den saknar mänskliga erfarenheter (Andersson, 2023).

Men det fanns också optimism om AI:s kreativitet. Dessa artiklar fokuserade inte bara på teknologins praktiska användning utan också på dess bredare påverkan på kreativitet och människors vardag. Till exempel böcker skrivna med hjälp av AI, vilket ger människor en bredare erfarenhet och möjligheten att inte bara läsa utan också konversera (Spindler, 2023). Man talade också om inläsning av ljudböcker med hjälp av AI, som låter som om en riktig person läser (Skagegård, 2023).

Vid analys av artiklarna framgick det att det inom kreativa yrken fanns en stor rädsla för att AI skulle ta över deras jobb. Detta var särskilt tydligt i artiklar om filmindustrin. Rädslan grundades i att sådana karaktärer blir allt vanligare och att det redan finns filmer skapade med hjälp av AI (Hörmark, 2023). Att ersätta skådespelare med teknologiskt skapade karaktärer är exakt vad teknik-kritikern Evgeny Morozov ofta påpekar. Problemet är att man skapar något som redan existerar och ofta är det nya inte bättre än det som redan finns (Morozov, 2015).

27% artiklar handlade om "teknologi" Under detta ämnesområde klassificerade jag artiklar som behandlade ny teknik och AI-applikationer, till exempel inom robotik och autonoma fordon. Vissa av dessa artiklar hade också koder som "företagande" (åtta artiklar) och "kultur" (sex artiklar). Inom teknologiyämnet fanns tekno-optimism i 31 artiklar och tekno-pessimism i 23 artiklar.

Tekno-optimism kunde ses i artiklar om ny teknik som utvecklas av den offentliga sektorn för att förbättra tjänster. Ett exempel på tekno-optimism var argumentet om besparingar, där det

framhölls hur AI-utveckling kan hjälpa staten att spara pengar, stärka konkurrenskraften, underlätta tjänstemännens arbetsuppgifter och höja den allmänna välfärden (Bränström, 2023). Det påpekades också att AI-användning inom den offentliga sektorn kan förbättra tjänsternas kvalitet (Alexandersson, 2023).

Optimism fanns också i artiklar som beskrev nya teknologier som utvecklas och lanseras av privata sektorn. Här beskrevs hur AI fungerar som assistent för människor, sorterar e-post, dokumenterar och till och med planerar resor (Mattsdotter, 2023). Analys av stora datamängder, som podcasts, språkdata och arkiv, vilket förenklar människors liv, var också en återkommande form av tekno-optimism. Ett exempel var en artikel om hur ett textanalysprogram upptäckte en författares stilförändring på kort tid (Irenius, 2023).

I en artikel om AI-teknologier beskrevs AI som en revolutionerande uppfinning, jämförbar med internet, som kan förändra världen och ge många möjligheter att göra stora framsteg. Men samma artikel innehöll också pessimistiska inslag, som att kraftfulla AI-modeller är tillgängliga för alla, vilket innebär att de även kan användas av personer med dåliga avsikter för kriminella ändamål (Sinclair, 2023).

Liknande tekno-pessimism fanns i en artikel om en dejtingplattform för barn som använder AI för åldersverifiering men ofta gör misstag, vilket tillåter vuxna med potentiellt onda avsikter att använda plattformen (Aveshagen, 2023). Ett annat exempel på AI:s opålitlighet diskuterades i en artikel om hur en företags chatbot började använda olämpligt språk och skapade en nedlåtande dikt om företaget den arbetade för (TT, 2024).

Det fanns många pessimistiska inslag i en artikel som beskrev AI i allmänhet, till exempel ansiktsgenkänning som är inblandad i rasismsskandaler, problem med olovlig användning av konstnärligt arbete, och att Tesla-bilar med självkörande system har varit inblandade i hundratals olyckor med flera dödsfall. Artikeln nämnde också AI-manipulering av användare och att AI kan missbrukas för att skada kvinnor (Axbom, 2023).

Det verkar som att mångfalden av åsikter främst fanns i artiklar som täckte den privata sektorn och i artiklar som inte rapporterade om offentliga personers uttalanden utan fokuserade på tekniken i sig.

"Regleringar" Var ett ämnesområde som täcktes av 16% av artiklarna. Under detta ämnesområde fanns också koderna "arbetsförlust" (fem artiklar) och "brott" (fyra artiklar). Tecken på tekno-optimism fanns i 17 artiklar, medan tekno-pessimism fanns i 19 artiklar.

Ämnet regleringar blev aktuellt i urvalet efter att företagare och opinionsledare skrev en petition (Paul, 2023) för att stoppa och reglera AI-utvecklingen. I början av 2023 var det en artikel i december och en i februari, men från april till mitten av maj publicerades åtta artiklar om detta ämne.

I slutet av 2022 och början av 2023 handlade artiklarna om politiskt intresse för att reglera AI-utvecklingen. Behovet av reglering uppstod på grund av användningen av ansiktsgenkänningskameror som kränkte mänskliga rättigheter och dataskyddslagar. Artiklarna belyste både tekno-optimistiska och tekno-pessimistiska sidor av samma ämne. Artiklar beskrev behovet av AI-baserade ansiktsgenkänningskameror för att bekämpa brott, men också att liknande kameror används av privata sektorn för skadliga ändamål (Nummelin och TT, 2022).

En annan artikel diskuterade konst och immateriella rättigheter, där AI-användare såg AI som ett drömverktyg för att skapa och använda bilder utan upphovsrätt, medan konstnärer såg det som "organiserad stöld" eftersom deras bilder användes för att träna AI utan tillstånd och utan ersättning (Bränström, 2023).

Efter att petitionen publicerades ändrades innehållet i artiklarna märkbart, och polarisationen ökade. Enligt McQuail (1995: 146) innebär mediemångfald att publiken presenteras med olika ståndpunkter.

En betydande del av artiklarna under denna period var antingen övervägande tekno-optimistiska eller tekno-pessimistiska. Den första artikeln under perioden beskrev innehållet i petitionen, där huvudargumentet var bristen på ansvar. Artikeln nämnde också en incident där en deprimerad man hade långa samtal med en AI, vilket ledde till att han tog sitt liv (Küchler, 2023).

Denna artikel följdes av en genomgående tekno-optimistisk artikel som beskrev att AI i den offentliga sektorn i Sverige skulle innebära en besparing på 140 miljoner kronor (Irenius, 2023).

Artikeln förnekar inte behovet av reglering men beskriver hela området, inklusive petitionen, i ett positivt ljus.

Nästa artikel var också genomgående tekno-optimistisk och ännu mer positiv, eftersom den argumenterade punkt för punkt mot kritikernas påståenden. Till exempel, på frågan om alla jobb skulle automatiseras, svarade författaren att automatiserade jobb skulle ersättas med många fler välbetalda jobb, och de flesta jobb skulle utföras med hjälp av AI. Wernberg skrev också att teknologisk utveckling inte innebär att vi förlorar kontrollen över civilisationen, utan att det skyddar den genom ekonomisk tillväxt (Wernberg, 2023).

Samtidigt skrev Sundell (2023) i en ledarartikel att konsekvenserna av AI-utveckling kan vara katastrofala, och det är möjligt att vi skapar en mänsklig liknande intelligens som kan ta över människans plats på toppen av näringskedjan. Enligt McQuail (2003: 150) är mediemångfald ett kriterium för kommunikationsfrihet.

"Etik" var ämnesområdet för 12% av artiklarna. Dessa artiklar behandlade olika etiska frågor, till exempel ansiktsgenkänningsteknik och dess potentiella konsekvenser. Andra koder inom detta ämnesområde var "deepfake" sju gånger och "brott" sex gånger. Inom detta ämnesområde reflekterades tekno-optimism i 9 artiklar och tekno-pessimism i 16 artiklar, vilket är 30% fler. Dessa artiklar berörde etiska frågor och problem relaterade till autonoma system.

Flera artiklar handlade om ansiktsgenkänningskameror och de etiska problem som är förknippade med dem (Majlard, 2023). Det fanns också diskussioner om politiker som använde AI i sina valkampanjer. I en artikel framhölls den pessimistiska aspekten att AI-verktyg kan lura människor (Sinclair, 2024). Det antyder att människor besöker en webbplats i god tro för att ställa frågor om en politiker, men ingen kan garantera att svaren de får är sanna. En liknande händelse inträffade enligt SvD även i Sverige, där en ledare för ett svenskt parti använde AI för att kommunicera med utländska väljare. Han skapade en virtuell klon av sig själv som talade önskat språk. Optimism uttrycktes i artikeln genom att kommunikation med väljare på deras eget språk hjälper till att komma närmare dem (TT, 2023).

Etiska dilemman diskuterades också i en artikel om förhållandet mellan AI och människor. Artikeln nämnde en studie från Stanford University som visade att användningen av sådana program har hjälpt till att förbättra interpersonell kommunikation bland människor som har genomgått trauma. En erfarenhetsberättelse om hur en användare motverkade ensamhet och

frustration med hjälp av tekniken visade också på tekno-optimism. Samtidigt nämndes att programmen utnyttjar människors sårbarhet och isolering, vilket är manipulativt och oetiskt (Hillestad, 2023).

De etiska dilemman som rör ansiktsigenkänningskameror handlade om att de å ena sidan är ett utmärkt sätt att identifiera brott, men å andra sidan kränker människors integritet och mänskliga rättigheter. De används av privata företag vars verksamhet inte är reglerad, samt av länder vars förståelse för mänskliga rättigheter inte överensstämmer med den europeiska, till exempel övervakning av kvinnor i Teheran (Küchler, 2023). Pessimismen i sådana artiklar uttrycktes främst genom att människors integritet och frihet kränks, och det talades om ett "stora brorsamhälle" där människor övervakas vid varje steg. Den tekno-optimistiska synen i artiklarna handlade dock om att förebygga brott och förbättra förmågan att lösa dem (Küchler, 2023).

Artiklar med koden "jobb" (9%) handlar om jobb och arbetskraft. Andra koder som förekom mest var "kultur och underhållning". Tekno-optimism fanns i 14 artiklar och tekno-pessimism i 20 artiklar. De behandlade skapandet, förlusten och automatiseringen av jobb och AI:s påverkan på ekonomin i allmänhet.

Nästan 60% av artiklarna handlade om kreativa jobb, som författare, konstnärer och positioner inom filmindustrin. Det diskuterades också om människans förmåga att tänka försvinner. Detta pekar på en teknologisk utveckling där AI-baserade system börjar ta över kreativa, lärande- och tänkandeprocesser som tidigare utfördes av människor. Traditionellt har teknik hjälpt oss att slippa fysiskt arbete, men nu ser vi en utveckling som också omfattar mentala aktiviteter. Detta innebär att AI kan börja utföra uppgifter som tidigare varit unikt mänskliga, som att skriva dikter eller lösa problem självständigt (Tuvhag, 2023). Argument som framfördes var att människor inte behöver tänka själva eftersom AI kan utföra en stor del av de arbetsuppgifter som tidigare utfördes av människor (Lindgren, 2023). Eftersom det diskuterades mycket om jobbförluster och automatisering var detta en av de viktigaste tecknen på tekno-pessimism i artiklarna. Det argumenterades att historiskt sett har teknik befriat oss från tungt fysiskt arbete, men att skapande, lärande, konst och litteratur inte är betungande arbete som bör överlätas till maskiner (Lindgren).

Även i detta ämne kan man dra paralleller till Morozovs (2015) kritik om att förbättra något som inte behöver förbättras. Ett exempel på pessimism var att AI kan skapa så autentiskt material att det är svårt att skilja från originalet, vilket kan innebära ekonomisk skada för

människor i branschen (Jeffrey, 2023). Det fanns också inslag av tekno-optimism. Till exempel nämndes att produktiviteten för mindre kvalificerade arbetare i tjänstesektorn ökade med 35% tack vare AI. Samma artikel påpekade att produktiviteten för mer skickliga arbetare inte ökade alls (Irenius, 2023). Sådan information kan vara tröstande för människor i branschen, eftersom skickliga arbetare inte behöver oroa sig för att bli ersatta av AI om deras kompetens inte förbättras. Tekno-optimism fanns också i artiklar som visade att arbetsmarknaden förändras och att jobb försvinner, men författaren beskrev detta i en positiv dager. Med automatisering av jobb behöver människor arbeta mindre, och samhället måste anpassa sig. Ett alternativ som nämndes var medborgarlön (Bränström). Det framkom också att rädslan för automatisering av kreativa jobb kan påverkas av fakta som diskuterades i artiklar om film- och konstvärlden, där AI-använda karaktärer, konst och böcker har skapats. I vissa fall så framgångsrikt att de har vunnit tävlingar där de konkurrerar med mänskligt skapade verk (Dammann, 2023). En pessimistisk aspekt som framkom var också att könsojämlikheten ökade, eftersom studier visade att kvinnor är mindre intresserade av AI (Törnblom, 2023).

Ämnesområdet "Brott" utgjorde 10% av urvalet. Artiklarna fokuserade på kriminella aktiviteter, inklusive barnmisshandel, miljöföreningar och spridning av kriminellt innehåll skapat av AI. Andra koder som förekom inom detta ämnesområde var "etik" sex gånger och "regleringar" fyra gånger. Artiklar med tekno-optimism fanns i 8 fall, medan tekno-pessimism förekom i 15 artiklar.

Huvudämnena inom brott var till exempel barnmisshandel, relaterat till produktion av videor och foton som skildrar övergrepp på barn. Det fanns 5 artiklar om detta ämne. Många av dessa artiklar var genomgående tekno-pessimistiska, men i några fall fanns också inslag av tekno-optimism, vilket kan spegla samhällets oro för teknikens negativa konsekvenser.

Till exempel nämndes att en svensk teleoperatör årligen blockerar flera miljoner porrsajter, och dessa identifieras av ett program baserat på AI-teknologi. En pessimistisk aspekt är att AI-teknologier har avsevärt förenklat produktionen och spridningen av material som innehåller övergrepp (Skogelin och TT, 2024).

I en liknande artikel nämndes också att teknologin har nått skolor, där den används som ett verktyg för mobbning. Teknologin möjliggör att enkelt förfalska foton och placera någons huvud på nakenbilder (Sjöholm, 2023). Andra artiklar diskuterade röstteknologi som används

för att lura människor på pengar (Hillestad, 2023), och problem med stöld av immateriell egendom och upphovsrätt (Bränström, 2023).

Tekno-pessimism påpekades också genom att chatbotar lär känna sina användare och om användarens tankar och ideologiska åsikter är radikala, kan chatboten stödja dessa tankar, vilket kan främja polarisering och extremism (Alexandersson, 2024).

Artiklarna visar att även inom ett ämnesområde som är så specifikt pessimistiskt som brott, finns det ofta två sidor av saken. Trots att artiklarna främst fokuserar på teknikens negativa effekter i en kriminell kontext, kan detta också tolkas som teknikens möjligheter att användas för positiva ändamål eller skyddsåtgärder. Till exempel, även om teknologin kan möjliggöra spridning av kriminellt innehåll och övergrepp, kan den också hjälpa till att identifiera och förhindra sådana aktiviteter om den används etiskt och ansvarsfullt.

"Politik" var ämnesområdet för 11% av artiklarna. Under politik samlade jag artiklar som handlade om politik och offentlig sektor, deras relationer till AI, samt effektivisering av tjänster och byråkrati, politiska beslut och val. Andra koder som förekom mest inom detta ämnesområde var "regleringar" i åtta artiklar. Andelen tekno-optimism och tekno-pessimism i artiklarna var nästan lika. Optimism fanns i 11 artiklar och pessimism i 12 artiklar. Denna jämna fördelning speglar samhällets motsatta syn på teknikens påverkan och balanserad information är enligt McQuail (2003:157) en kvalitetsstandard för information.

Artiklarna diskuterade bland annat AI-användning inom offentlig sektor. Till exempel byggandet av en digital AI-assistent för offentlig sektor, som ska stärka sektorn och förbättra landets konkurrenskraft (Bränström, 2023). Assistenten ska också minska arbetsbelastningen och förbättra tjänsternas kvalitet, så att till exempel vårdpersonal kan fokusera på patienterna (Aleksandersson, 2023). En annan artikel handlade om hur Kungliga biblioteket i Sverige förbjöd ett AI-företag att använda deras databaser. Optimismen i denna artikel rörde inte så mycket sektorn själv utan AI i allmänhet. Författaren skrev att AI är en superassistent och att artikeln lika gärna kunde ha skrivits av AI.

En genomgående pessimistisk artikel handlade om ett möte mellan världens ledare och AI i allmänhet. Artikeln innehöll meningar som "oreglerad AI är en fara för mänskligheten" och "redan under detta årtionde kan en stor katastrof inträffa som resultat av AI-utveckling" och att "vi är inte säkra på att mänskligheten överlever utvecklingen av nya chatbotar" (Eklund, 2023).

Tekno-positiva inslag om regleringar handlade om polisens användning av AI-teknologi i kampen mot terrorism (Nummelin, 2023). Ibland läggs tidsramar till artiklar för att öka trovärdigheten och konkretionen, vilket kan göra riskerna med AI-utveckling mer realistiska och förståeliga för läsarna. Till exempel i en artikel om riskerna med AI-utveckling stod det att något troligen kommer att hända redan under detta årtionde. I samma artikel användes starka, skrämmande meningar som "världen står på randen av en apokalyps" för att påverka läsarna (Eklund, 2023).

"Vetenskap" var ämnesområdet för 11% av urvalet. Inom detta ämnesområde förekom också koderna "kultur och underhållning" och "teknologi", båda fyra gånger. Artiklarna inom detta ämnesområde behandlade vetenskap och forskare, vetenskapliga genombrott, forskningsarbete, vetenskapliga studier osv. Artiklarna dominerades av tekno-optimistiska synpunkter. Tecken på tekno-optimism fanns i 15 artiklar och tekno-pessimism i 7 artiklar.

Bland artiklarna fanns berättelser om forskare och deras tankar och bidrag till teknikutveckling. Till exempel, hur forskare vid ett svenskt universitet har utvecklat en robot som kan analysera stora datamängder redan under textproduktionen (Popova, 2023), eller hur en forskare undersöker hur kvantdatorer och AI kan effektivisera bankverksamheten och utvecklar en AI-assistent (Bränström, 2024). Båda artiklarna är genomgående tekno-optimistiska. De lyfter fram att AI-teknologi kan minska tråkiga, monotona uppgifter, hjälpa till att förhindra ekonomiska brott och förutsäga cyberhot samt ta över farliga jobb (Bränström, 2023). Det är viktigt att notera att artikeln nämner bankens namn, vilket innebär att forskaren inte är oberoende utan representerar en organisation. Detta kan innebära att forskaren måste ta hänsyn till företagets image och intressen i sina uttalanden.

En ung svensk forskare som forskar om AI lyfter fram både ett tekno-optimistiskt och ett pessimistiskt scenario. Han säger att teoretiskt sett kan AI utrota alla sjukdomar, ta över alla tunga och tråkiga jobb och göra det möjligt för oss att leva för evigt, men också att det är svårt för människor att kontrollera något som är smartare än vi (Eriksson, 2023).

Det fanns också intervjuer med forskare som lyfte fram flera tekno-pessimistiska aspekter. Till exempel att AI-utveckling är som att bygga en atombomb (Riseng, 2023), eller att det utgör en potentiell fara för demokratin eftersom digital manipulation och AI kan påverka och förstärka falsk information, polarisering och filterbubblor (Bränström, 2023).

"Utbildning" utgjorde 9% av urvalet. Inom detta ämnesområde fanns också koderna "etik", "företagande" och "arbetsförlust", alla en gång vardera. Artiklarna inom detta ämnesområde handlade om utbildningssystemet, utbildningspolitik, utveckling inom skolor och utbildningsområdet, reformer, utbildningstrender, metoder, lärare och elever. Tekno-optimism fanns i 10 artiklar och tekno-pessimism i 8 artiklar. Artiklarna var jämnt fördelade över perioden, men det fanns en viss ökning vid början av den nya skolterminen 2023, när Chat GPT nyligen hade lanserats och skolor stod inför en ny situation . Antalet artiklar med genomgående optimistiska och pessimistiska inslag var också ganska jämnt fördelat.

Tekno-optimistiska inslag inkluderade att AI skulle få oss att lära oss "rätt" saker och att AI sägs kunna klara av slutproven vid elituniversitet i USA (Sundell, 2023). Mer konkreta exempel på tekno-optimism i artiklarna var att lärare med hjälp av AI kan planera lektioner och bedöma arbeten enklare (Jelmini, 2023). I utbildningsrelaterade artiklar var optimismen annorlunda än i många andra områden där optimistiska inslag kunde vara överväldigande. Inom utbildning uttrycktes tekno-optimism mjukare och var inriktad på rekommendationer, med positiva exempel på hur utbildningssystemet kan uppdateras till förmån för eleverna.

Till exempel gavs idéer om hur man kan utforma läxor och prov så att eleverna kan lära sig även med hjälp av AI, och det diskuterades hur skolor bör ändra sitt tankesätt. Elever uppmuntrades att experimentera med olika AI-teknologier och lärare uppmanades att uppmuntra eleverna att testa AI för att förstå hur det fungerar och hur man ställer "rätt frågor" för att få bättre svar från AI (Stensson, 2023). Det skrevs också att AI är den största positiva förändringen inom utbildningsvärlden (Jelmini, 2023).

Tekno-pessimistiska inslag inkluderade beskrivningar av hur teknikutvecklingen leder till ökad fusk i skolor och att det är svårt att upptäcka (Högfedt, 2023). Det skrevs också att teknikutvecklingen gör oss dummare eftersom teknologin inte används som ett hjälpmedel utan som en problemlösare (Jelmini, 2023). Sammanfattningsvis kan man säga att utbildningsrelaterade artiklar främst har två riktningar: förändringar är bra eller till och med nödvändiga, eller förändringar gör livet svårt för dem som arbetar inom utbildningssektorn och medför många irriterande extra uppgifter.

Det framkom dock inte i artiklarna att det fanns en önskan att förbjuda AI, utan snarare uttrycktes obehag med de förändringar som kommer och osäkerhet om de framtida stegen, samt den negativa påverkan på utbildningens kvalitet. Det fanns också en önskan om att hitta en balans mellan traditionella undervisningsmetoder och teknologiska innovationer.

7% av artiklarna handlade om "deepfake". Andra koder som förekom inom detta ämnesområde var "etik" sex gånger. Artiklarna inom detta ämnesområde behandlade allt som rör deepfake. Artiklarna hade till största delen tekno-pessimistiska inslag i åtta artiklar, medan tekno-optimism förekom i två artiklar. Detta tyder på att deepfake är ett bekymmer även i medias ögon.

Flera artiklar bar spår av nyligen inträffade händelser. En sådan händelse var en AI-skapad falsk bild av påven som bar en vit dunjacka (Jeffrey, 2023), fall av barnmisshandel i spanska skolor (Sjöholm, 2023), eller en deepfake-bild av den franska presidenten (Bränström och Mattsdotter, 2024). Bilden av påven i dunjacka har blivit en symbol för deepfake. Bilden spreds snabbt och överväldigade både traditionella och sociala medieplattformar (Jeffrey, 2023).

Tekno-pessimism återspeglades till exempel i att ingen ansvarar för AI:s möjliga konsekvenser, och det påpekades att falska texter och bilder skapade med AI kan vara omöjliga för det mänskliga ögat att identifiera (Matsdotter, 2024). Konsekvenserna av deepfake kan skada hela samhället; till exempel kan spridningen av falsk information leda till att fler människor tror att klimatförändringar inte existerar, och överflödet av falsk information kan göra människor osäkra och skapa felaktiga uppfattningar om vad som är sant och falskt (Harr, 2023). Det fanns också artiklar med praktiska råd om hur man lättare kan identifiera deepfakes.

Ämnesområdet "Företagande och Ekonomi" utgjorde 25% av urvalet. Andra koder som förekom inom detta ämnesområde var "teknologi" elva gånger, "jobb" fyra gånger och "regleringar" fem gånger. Tekno-optimistiska inslag fanns i 30 artiklar och tekno-pessimistiska i 22 artiklar.

Inom detta ämnesområde samlades artiklar som handlade om ekonomi och företagande, händelser relaterade till dessa områden, företagens ekonomiska resultat och aktiemarknader.

Ämnesområdet "Företagande och Ekonomi" utgjorde 25% av urvalet. Inom detta ämnesområde förekom också koderna "teknologi" elva gånger, "jobb" fyra gånger och "regleringar" fem gånger. Tecken på tekno-optimism fanns i 30 artiklar och på tekno-pessimism i 22 artiklar.

Antalet artiklar inom detta ämnesområde ökade från slutet av april. Detta kan bero på att det då publicerades en petition från världens opinionsledare som ville bromsa AI-utvecklingen (Paul, 2023). Denna åsikt stöds också av artikelinnehållet. Under denna period märktes också en ökad polarisation. Mellan slutet av mars och juni publicerades tio artiklar, varav sju var genomgående tekno-pessimistiska eller tekno-optimistiska. En liknande trend sågs från slutet av november, efter nyheten att VD:n för en av de största AI-plattformarna, Chat GPT, hade avskedats (TT-Bloomberg, 2023). Under båda perioderna täckte artiklarna inte bara händelsen själv utan kombinerades även med andra ämnen.

Från början av april märktes en pessimistisk ton i artiklarna som kritiserade petitionen och dess potentiella nytta. Jeffrey (2023) skrev att petitionen bara skulle ha effekt om hela världen, inklusive Kina och Ryssland, gick med på den. Han nämnde också tidigare misslyckade regleringar och påpekade att ingen kan garantera att det skulle fungera bättre denna gång. Dessutom nämndes att AI-utvecklingen är i händerna på en liten grupp människor, vilket kan vara farligt (Jeffrey, 2023). I samma kontext skrev Sundberg (2023) att AI kan hota mänskligheten och att risken för mänsklighetens förstörelse bör vara en prioritet jämförbar med kärnvapenkrig och pandemier.

Flera artiklar uttryckte också oro över att AI-utvecklingen styrs av en liten elit, med stora teknologiföretag i spetsen, vilket påverkar hela samhället (Sinclair, 2023). En annan artikel påpekade att eftersom kapital och resurser för AI-utveckling är koncentrerade till några få händer, kan framtiden innebära att dessa huvudsakligen USA-baserade organisationer kontrollerar våra skolor, transporter och kommunikationssystem, vilket skulle leda till att nationer förlorar sin suveränitet (Bränström och L, 2023).

Angående den AI-relaterade petitionens betydelse för affärseliten nämndes även problem med användningen av språkliga modeller, såsom risken för felaktig historiebeteckning och att människor kan ha svårt att skilja mellan sanning och lögn. Samtidigt fanns det också tekno-optimistiska inslag. Teknologin beskrevs som ett ljus i en lång och mörk teknologisk frifall, jämförbar med internets början, som revolutionerar alla branscher och hjälper till att lösa

aktuella globala problem som klimatförändringar och sjukdomsspridning (Hillestad och K., 2023).

Av urvalets artiklar handlade 26 om stora teknologiföretags framtidsplaner eller nya produkter. Av dessa hade 21 artiklar tekno-optimistiska inslag, varav tio var genomgående tekno-optimistiska. Detta tyder på att organisationer tror på AI:s potential att stimulera ekonomin och främja innovation. Det kan också bero på att artiklarna ofta nämner företagens namn och att de som kommenterar representerar sina organisationer snarare än sina personliga åsikter. Artiklarna har ofta en kommersiell ton och innehåller jämförelser med och kritik av konkurrenter.

Till exempel i en nyhetsartikel om lanseringen av Microsofts chatbot beskrevs hur den nya teknologin gör livet enklare för användare och hur den löser de största problemen hos konkurrenter, som bristen på aktuell information och antalet sökningar (Jeffrey, 2023). Flera tekno-optimistiska artiklar beskrev också hur AI-teknologin förbättrade företagets resultat, ökade intäkter och vinster. Exempel inkluderar Nvidia och Microsoft, där Nvidia anses vara synonymt med AI-tro. Det nämns också att AI revolutionerar både samhället och affärsvärlden (Jeffrey, 2023).

"Historia" utgjorde 5% av urvalet. Inom detta ämnesområde förekom koden "kultur och underhållning" mest, i tre artiklar. Inom ämnesområdet historia fanns tekno-optimism i 6 artiklar och tekno-pessimism i 4 artiklar. Artiklarna handlade om användningen av AI inom historia, att underlätta olika upptäckter och undersökningar av historiska fynd, samt om AI:s roll i historien och dess påverkan på teknologisk utveckling.

En artikel diskuterade hur teknik möjliggör kommunikation med de döda, med syftet att använda detta för att undervisa i historia. Detta skulle kunna hjälpa till att bättre förmedla historiska personers karaktär och stimulera människors fantasi för att förstå historiska händelser och deras bakgrund. Idén verkar ambitiös och ädel, men artikeln är skriven med en ironisk ton och innehåller flera tekno-pessimistiska inslag. Till exempel är hallucinationer hos AI-skapade karaktärer ett problem även i dessa tillämpningar. Författaren skriver också att intelligens ensam inte räcker för att "väcka en person till liv", utan det krävs också erfarenheter, känslor och mycket mer (Lundberg, 2023). Det verkar som att AI:s potential utnyttjas alltmer, vilket tyder på att AI spelar en viktig roll för att göra området effektivare och mer tillgängligt.

En artikel med mycket mer tekno-optimistiska inslag handlade om en ny upptäckt. En forskargrupp använde AI-teknik för att upptäcka bläckspår på papyrusrullar och dechiffrera informationen på dem (Wistenberg, 2024). AI:s hjälp med historiska material diskuterades också i samband med analys och digitalisering av gamla datamängder, vilket är mycket resurskrävande för människor. Det påpekades också att AI avsevärt underlättar arbetet för museer och arkiv (Hörmark, 2023).

En annan artikel handlade om AI:s historia och nämnde att AI är en strategisk vändpunkt, vilket bekräftas av att både universitet och stiftelser investerar miljontals kronor i dess utveckling (Heidenblad, 2023).

Ämnesområdet "Miljö och Klimat" utgjorde 3% av urvalet. Inom detta ämnesområde förekom koden "vetenskap" tre gånger och "teknologi" två gånger. Artiklarna inom detta ämnesområde dominerades av tekno-optimistiska inslag i fem artiklar, medan tekno-pessimistiska inslag fanns i två artiklar. Detta kan indikera vikten av dessa områden för att lösa miljöproblem, vilket återspeglar att vetenskapliga och teknologibaserade lösningar är viktiga i miljöskyddsstrategier.

Artiklar som berör miljön betonar AI:s och teknologiens viktiga roll i att lösa miljöproblem, utveckla miljövänliga lösningar och forma en hållbar framtid. Risker som lyfts fram inkluderar överproduktion och överdriven vinstdrivande fokus, vilket kan leda till att hållbarheten hamnar i skymundan.

En artikel som behandlade miljöskador orsakade av fiske var genomgående optimistisk och beskrev hur en stor del av fisket sker som tjuvfiske under natten, och denna insikt uppnåddes med hjälp av AI-teknologi. Denna kunskap hjälper framtida förebyggande åtgärder och möjliggör att fånga tjuvfiskande trålare (Mattsdotter, 2024).

En annan artikel om miljöskador diskuterade svenska växtodlare som använder AI för att effektivisera sitt arbete. Tekno-optimism återspeglas i artikeln genom att AI kan själv bedöma växternas status, se saker som människor inte kan, analysera information och meddela människor. Teknologin övervakar exempelvis växternas stress, vattennivåer, näringsämnen och färg samt fysiologiska indikatorer, vilket har hjälpt företagen att minska energiförbrukning och vattenanvändning (Bränström och L., 2023).

Tekno-optimism återspeglades också i en artikel om klimatpåverkan, där det beskrevs hur AI används för att minska klimatpåverkan. Exempel ges från jordbruket, där AI mäter

vattenförbrukningen beroende på växtsort och tar hänsyn till hydrologiska förhållanden, som nederbörd, samt förutser klimatpåverkan vilket hjälper forskare att bättre förstå det som händer (Bendz, 2023).

Från en mer tekno-pessimistisk synvinkel diskuterades elförbrukning. En intervjuad person i artikeln nämnde att energin som behövs för att skapa en bild med AI är jämförbar med att ladda en telefon fullt, vilket är ett enormt slöseri med energi (Lindh, 2024). En annan artikel tog upp självkörande bilar och beskrev dem som ohållbara, vilket kan öka transportanvändningen och alkoholkonsumtionen (Fjaestad, 2023).

Ämnesområdet "Övrigt" utgjorde 3% av urvalet. Inom detta ämnesområde fanns tre artiklar med tekno-optimistiska inslag och fem artiklar med tekno-pessimistiska inslag. Artiklarna handlade om olika informativa och allmänna AI-diskussioner.

En artikel diskuterade hur tidningar avstår från att använda AI, eftersom det innebär att redaktionen förlorar kontrollen (TT, 2023). En annan artikel, med en mer tekno-optimistisk ton, beskrev hur Svenska Dagbladet använder AI-baserade transkriptionsprogram för intervjuer, vilket sparar journalisternas värdefulla tid.

Det fanns också en kritisk artikel som ifrågasatte trovärdigheten hos en svensk MIT-forskare som var inblandad i en AI-motståndande petition. Artikeln citerade forskarens nyliga tekno-pessimistiska uttalanden, inklusive påståendet att maskiner kan förstöra mänskligheten (Dminici, 2023).

Från dessa texter kan man dra slutsatsen att debatter om teknikens utveckling och dess tillämpning speglar samhällets oro över teknikens påverkan på samhället som helhet. Vi ser också att olika ståndpunkter mellan tekno-optimism och tekno-pessimism speglar mångfalden i förståelsen av teknik och behovet av att beakta både dess möjligheter och risker.

Ämnesområdet "Krig" utgjorde 2% av urvalet. Andra koder som förekom inom detta ämnesområde var "regleringar" och "politik", båda en gång vardera. Tekno-optimism och tekno-pessimism var jämnt fördelade, med två artiklar vardera.

Eftersom antalet artiklar inom detta område är litet är det svårt att dra några allmänna slutsatser om den övergripande inställningen. Artiklarna handlade i två fall om Ryssland, en om informationskrig och en om teknologikrig. Båda artiklarna hade tekno-pessimistiska inslag.

Den första artikeln beskrev hur en rysk journalist använder AI för att skriva artiklar som Ryssland använder i sitt informationskrig. AI producerar en enorm mängd artiklar på kort tid, vilket överträffar en vanlig journalists produktionskapacitet många gånger om, och detta används för att sprida propaganda, idéer och åsikter (Progoulakis, 2023). Detta visar att textproduktion, som i många andra ämnesområden representerar tekno-optimism, kan ha en negativ bild också.

Den andra artikeln om Ryssland diskuterade Rysslands ambition att bli en AI-nation och starta ett teknologikrig (Bränström och L., 2023). Denna artikel är kontroversiell med avseende på tekno-pessimism och tekno-optimism, eftersom landets bild har förändrats efter konflikter. Bilden anses vara en uppfattning som skapas genom ömsesidig påverkan (Past, 2007:14). I artikeln ses den ryska presidentens plan att utveckla AI för att komma ikapp resten av världen som klart tekno-optimistisk. Men artikeln har också tekno-pessimistiska inslag, eftersom det nämns att Rysslands AI-utveckling kan påverka den globala balansen och konkurrensen, och att Sverige måste ha både teknologin och kompetensen för AI-utveckling samt förmågan att behålla sin position och konkurrenskraft.

En genomgående tekno-optimistisk artikel diskuterade teknologiska framsteg inom försvarsindustrin, med fokus på multifunktionella AI-robotar och vapensystem som förändrar krigets natur och hjälper soldater att överleva och besegra fienden (Lundin, 2023).

Svenska Dagbladets webbutgåva hade minst antal artiklar med koden "medicin", vilket utgjorde 2% av urvalet. Den andra koden som förekom i medicinartiklarna var "vetenskap", och det i alla tre fall. Alla artiklar hade genomgående tekno-optimistiska inslag, vilket visar att man inom medicinområdet ser teknologi och AI främst som en positiv och användbar resurs, och snarare som en lösning än ett problem. Det visar också att man tror att teknologisk utveckling kan bidra avsevärt till framsteg inom hälso- och sjukvården samt till patienternas välbefinnande.

Medicinartiklarna handlade främst om nya tillämpningar och upptäckter som gjorts med hjälp av AI-teknologi. Exempelvis en applikation för tidig upptäckt av hudcancer (Jelmini, 2023), teknologi där AI kan hitta antibiotika mot resistenta bakterier (TT, 2023), och hur AI-teknologi hjälpte en förlamad person att gå igen (Hall, 2023).

6. TALARE

Media förstärker åsikter och opinionsledare och bestämmer också vilka ämnen som ska täckas och vem som får komma till tals. Källor kan delas in i två kategorier: oberoende (specialister, litteratörer, akademiker och auktoritativa samhällsfigurer) och ständigt involverade källor som är på något sätt kopplade till händelserna (företagsrepresentanter, politiker, poliser) (Hennoste, 2008: 235). Att använda källor i höga positioner och kopplade till stora organisationer i artiklar är ett säkert val eftersom deras position gör det mindre sannolikt att de ljuger eller misstar sig, vilket i sin tur ökar trovärdigheten hos sådana källor (Hennoste, 2008: 236).

I mitt urval av artiklar fanns det 79 artiklar där en eller flera personer hade intervjuats. Kommentarererna i dessa artiklar kom från följande talare:

Tabell 4. Antal talare i artiklarna

POLITIKER	5	PEDAGOOGISK ARBETARE	11
TJÄNSTEMAN	10	JOURNALIST	3
FORSKARE	22	FILOSOF	2
ADVOKAT/JURIST	3	HISTORIKER	2
KULTUR- OCH KREATIVA PERSONER	8	FÖRETAGARE	27

Politiker kom till tals i fem artiklar. Deras åsikter efterfrågades i artiklar om deepfake-teknologier och dess påverkan på den politiska arenan samt deras beredskap att hantera dessa frågor. Eftersom ämnet inte är särskilt bekvämt för politiska partier, då deras beredskap för att hantera deepfakes inte är särskilt bra, var det svårt att få kommentarer från nyckelpersoner. Detta illustreras av citatet från artikeln: "Flera partier (M, S, KD) avböjer muntlig intervju" (Bränström, 2024). I denna artikel var kommentatorernas roll mer reaktiv. I andra fall efterfrågades kommentarer om de teknologier som staten förbättrar för att höja kvaliteten på sina tjänster (Bränström, 2023), vilket resulterade i en allmänt optimistisk och öppen ton hos talarna. Politiker har också gett sina åsikter och kommentarer i artiklar som behandlar AI:s användning för att underlätta arbetet i statliga institutioner och förbättra kvaliteten på offentliga tjänster.

Företagare kom till tals i 27 artiklar. Deras frekventa närvaro kan indikera att affärskretsar är aktivt engagerade i AI-utveckling och -implementering. Det är också troligt att de vill synas för att öka sitt företags framgång och sälja sina produkter. Detta bekräftas av att företagare som kom till tals oftast är kopplade till utvecklingen av någon AI-teknologi. Artiklarna behandlade till exempel deepfake-teknologier och deras påverkan på den politiska arenan (Bränström och Mattsdotter, 2023). Företagare gav också kommentarer i artiklar om en chatbot som politiker kunde använda i sina valkampanjer, men som stängdes ned på grund av nya regleringar (Sinclair, 2024). Företagare fick även komma till tals vid lanseringen av nya teknologier eller när det handlade om nya verksamhetsområden för teknikföretag.

Företagare tillfrågades om expertutlåtanden vid större händelser i samhället, till exempel en artikel om hur en teleoperatör stängde över fyra miljoner sajter med olämpligt innehåll (Skogelin, 2024), eller hur AI-företag i Västeuropa köper tjänster från utvecklingsländer där arbetsvillkor och mänskliga rättigheter inte uppfyller kraven (Liljas, 2023).

Tjänstemän kom till tals i tio artiklar. De fick främst uttala sig i artiklar som behandlade den offentliga sektorn och som var direkt relaterade till deras arbetsområden. I sådana artiklar representerade tjänstemännen sin arbetsgivare eller myndighet, vilket innebär att de inte alltid var oberoende källor (Hennoste, 2008). Deras uttalanden kan dock också betraktas som expertutlåtanden, eftersom de som arbetar inom området troligen har en bättre förståelse för vad som pågår, känner till sektorns behov och regleringar och därför kan ge läsarna en djupare förståelse för problemen och de potentiella lösningarna inom detta område. Ett exempel är artiklar om deepfake-teknologi och dess reglering och hantering inom den offentliga sektorn. Forskare kom till tals i 22 artiklar. Deras stora närvaro visar att forsknings- och kunskapsbaserade tillvägagångssätt inom AI är viktiga, både för området självt och för mediekonsumenterna. De erbjuder en mer vetenskaplig bakgrund och djupare förklaringar, vilket skapar trovärdighet (Hennoste, 2008). Forskare är också mer sannolikt objektiva eftersom deras synpunkter sannolikt bygger på fakta och forskningsresultat, vilket hjälper läsare att bättre skilja mellan desinformation och myter. Detta balanserar också ämnena och debatterna, vilket ger både teoretiska och praktiska perspektiv, och hjälper mediekonsumenterna att fatta mer informerade beslut.

Forskare fick uttrycka sina åsikter om en rad olika frågor. De diskuterade allmänna AI-relaterade ämnen, framtiden för AI, dess faror och positiva sidor. Forskarna ombads också att ge sina synpunkter på relationerna mellan AI och människor, företagens utveckling samt

samarbetet mellan läkemedelsindustrin och AI. Dessutom fanns det flera personliga porträtt av forskare som studerar AI.

Jurister eller representanter för andra lagstiftande yrken kom till tals i tre artiklar. I samtliga fall var deras uttalanden relaterade till etik. Dessa artiklar behandlade upphovsrätt och användning av immateriella rättigheter utan tillstånd, integritetsfrågor, mänskliga rättigheter och barnmisshandel. I två fall kom juristerna till tals, och i ett fall var det en åklagare. Juridiska experters åsikter är viktiga eftersom artiklarna också tar upp juridiska konsekvenser i samband med AI. Det är också viktigt att notera att artiklar där jurister fick komma till tals även innehöll uttalanden från andra yrkesgrupper, och juristens huvudsakliga roll var att ge en juridisk perspektiv på händelsen.

Utbildningspersonal fick uttala sig i 11 artiklar. Eftersom utbildningspersonal är nyckelpersoner i lärandeprocessen är deras kunskaper och förståelse av teknologier, särskilt AI, viktiga för att säkerställa en rimlig och etisk användning av teknologin i utbildningen. Användningen av AI i undervisningen medför många förändringar i hur undervisningen organiseras, bedöms och anpassas (Jelmini, 2023).

De flesta artiklar där utbildningspersonal uttalade sig handlar om omstruktureringen av undervisningen och processerna. De diskuterade både rädsla och optimism inför snabba förändringar och behovet av anpassning, samt oro för etiska frågor och tips om hur man skapar lärmiljöer som stödjer en modern inlärningsmiljö och dess integration med befintliga system (Birkebo, 2023).

De största orosmomenten är fusk och anpassning till den nya situationen. Studien visar att utbildningspersonal känner ett stort ansvar för att hitta sätt att använda teknologin i undervisningen och samtidigt stödja eleverna, och de måste säkerställa en ansvarsfull och etisk användning av den.

Förutom artiklar om utbildningens utveckling fanns det också artiklar om specifika händelser relaterade till AI i skolorna, till exempel ett fuskfall där en elev avstängdes från studierna (Högfedt, 2023).

Man skulle kunna tro att kultur och teknologi är långt ifrån varandra, men min undersökning visar att så inte är fallet, särskilt när det gäller artificiell intelligens. För det första har flera

kulturpersoner funnit en hjälp i AI, och för det andra har AI:s intåg gett upphov till många frågor och problem för kulturpersoner gällande immateriella rättigheter och skapande.

Kultur- och kreativa personers deltagande i diskussionen är viktigt eftersom de bidrar med mångfald och andra perspektiv än till exempel företagare. Dessutom är det mer sannolikt att de är opartiska (Hennoste, 2008). Kulturpersoner fick uttala sig i åtta artiklar i urvalet. Enligt resultaten av min studie är deras uttalanden ofta polariserade. Artiklar där kulturpersoner uttalade sig handlar antingen om hur någon framgångsrikt använder AI i sitt arbete, skriver böcker och skapar konst (Lindh, 2024), eller om hur användningen av AI är skapandets död (Spindler, 2023). Å andra sidan handlar det också om hur AI tar bort jobb och skapar situationer där kreativa personer inte får betalt för sitt arbete (Bränström, 2023). Undersökningen visade att många artiklar där kulturpersoner uttalade sig handlade om arbetslöshet och automatisering av jobb, totalt fem artiklar.

Tre artiklar handlade om journalisters åsikter. Även om artiklarna skiljer sig åt i innehåll, hade alla talare samma roll - expertutlåtande och kritisk syn. Till exempel handlade en artikel om spridningen av propaganda och desinformation i media, där journalistens roll var att ge sammanhang, tillföra sin erfarenhet och analysera händelserna. En annan artikel handlade om en stor undersökning som avslöjade en stor miljöförstörare (Matsdotter, 2024 – 1). I denna artikel hade journalisten två roller - både som journalist och som en av dem som genomförde undersökningen. Därmed var journalisten kompetent att ge en faktabaserad synvinkel och ge ytterligare information om upptäckten. I detta sammanhang är det viktigare att det är en journalist med kunskap om ämnet än att det är just en journalist.

I den sista artikeln handlade det om noveller skrivna av AI och deras publicering, deras påverkan på allmänheten och skapandet, samt en kort översikt av novellerna, deras svagheter och styrkor. I denna artikel var journalisten även kritiker och bidrog med perspektiv och en kritisk syn. Detta är viktigt eftersom det ger en djupare förståelse för hur AI påverkar litteratur och kultur. Det hjälper till att föra en diskussion om hur teknologisk utveckling påverkar kultur och kreativt arbete. Även i denna artikel är det viktigare att personen inte bara är journalist utan även kritiker.

Historiker fick uttala sig två gånger. Båda artiklarna handlade om AI:s roll och påverkan på utbildning och den akademiska världen. Den första artikeln fokuserade på idén att människor borde fokusera på "själen" som svar på AI, medan den andra artikeln diskuterade AI:s förmåga att lösa uppgifter och dess påverkan på universitetssystemet. I den första artikeln uttalade sig

en idéhistoriker. Idéhistoria undersöker hur människor vid olika tider har förstått relationen mellan sig själva och världen, vilka uppfattningar de har haft om det förflutna och nuet, och vilka förhoppningar de har haft om framtiden (Umeå Universitet, 2023).

Studien visade att historiker har en bred syn på händelser och utveckling i det förflutna och därför kan ge viktig kontext och perspektiv på hur teknologiska framsteg har påverkat samhällen tidigare. De kan också ge praktiska exempel från historien, till exempel hur teknologisk utveckling har påverkat utbildning och hur människor har hanterat dessa utmaningar. Att inkludera sådana exempel kan ge lärdomar och riktlinjer för hur vi bäst hanterar dagens teknologiska förändringar.

7. TYPER AV MEDIETEXTER

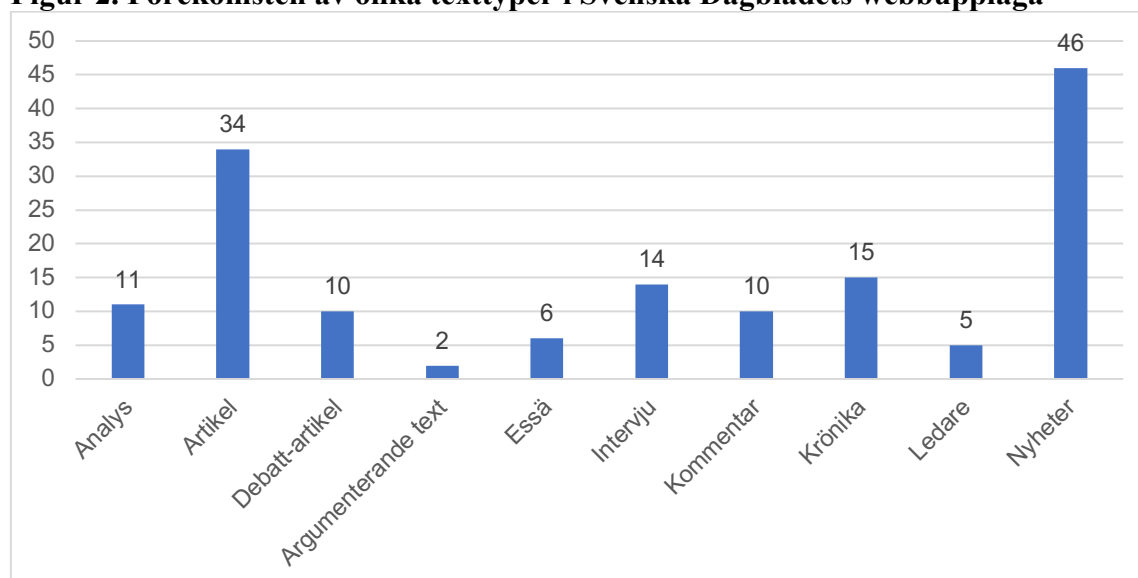
Medietexter kan delas in i två huvudkategorier: faktabaserade texter och åsiktstexter.

Faktabaserade texter inkluderar artiklar, reportage och nyheter.

Åsiktstexter inkluderar ledare, krönikor, argumenterande texter, debattartiklar, kommentarer och essäer (Mediekompass.se).

Figuren nedan illustrerar fördelningen av de olika texttyperna som förekommer i Svenska Dagbladets webbupplaga

Figur 2. Förekomsten av olika texttyper i Svenska Dagbladets webbupplaga

Flest nyheter hamnade i urvalet, vilket utgjorde 30 % av alla artiklar. Därefter följde artiklar (22 %), som var berättelser som Svenska Dagbladet inte hade kategoriserat eller som var svåra att klassificera under befintliga medietyper. Krönikor och intervjuer utgjorde respektive 10 % och 9 % av urvalet. Kommentarer, analyser och debattartiklar utgjorde alla 7 % av det totala antalet artiklar och den minsta delen utgjordes av essäer (4 %), ledare (3 %) och argumenterande texter (1 %). Resultaten visade att en ganska stor andel av artiklarna är åsiktstexter.

I åsiktsdiskurs uttrycks antingen samtycke, avvikande mening eller övertygelse, till exempel i ledare där åsikter och ideologier spelar en viktig roll för att forma och förändra den allmänna opinionen och påverka sociala och politiska debatter och beslut. Tidningsläsare förväntar sig att ledare formulerar åsikter om aktuella händelser (Van Dijk, 1996).

8. DISKUSSION

I mitt bacheloruppsats analyserade jag artiklar i Svenska Dagbladets nätupplaga inom artificiell intelligens och kartlade dem enligt förutbestämda kriterier. Målet med arbetet var att identifiera förekomsten av tecken på techno-pessimism och techno-optimism i artiklarna och att analysera resultaten.

Under arbetets gång kartlade jag också talare, andelen inrikes- och utrikesnyheter, och analyserade informationen med hänsyn till samhällshändelser och artiklarnas innehåll. Studien visade att Svenska Dagbladets täckning av artificiell intelligens är bred, omfattande tekniska beskrivningar och kommersiella tillämpningar samt sociala, politiska och kulturella påverkNINGAR. Mångfalden och balansen i rapporteringen motsvarar teoretiska förväntningar, som McQuail och Hennoste betonar, att kvalitetsmedia bör erbjuda en mångfald av åsikter och kritiska perspektiv.

I detta kapitel svarar jag på forskningsfrågorna och analyserar resultaten.

- Hur stor är andelen inrikes- och utrikesnyheter om AI i Svenska Dagbladets nätupplaga under perioden?

Andelen inrikes- och utrikesnyheter i Svenska Dagbladet var nästan lika, med en skillnad på bara 3,4 % till förmån för inrikesnyheter. Svenska Dagbladets stora täckning av utrikesnyheter kan vara relaterad till läsekretsens geografiska och sociala bakgrund, som nämnts i Reimers (1994) studie. Storstadsbors bredare internationella intresse kan bero på större exponering för olika kulturer och internationella samhällen samt de ekonomiska och utbildningsmässiga möjligheter som storstäder erbjuder. Detta kan också öka intresset för internationella nyheter och händelser.

Den nästan lika fördelningen av inrikes- och utrikesnyheter i Svenska Dagbladet visar att tidningen strävar efter att erbjuda en balanserad syn på både lokala och globala händelser. Denna strategi är särskilt viktig eftersom många organisationer och forskningsinstitutioner som utvecklar AI finns utomlands. Deras utveckling kan också påverka den svenska marknaden och konsumenterna. Studien visade att företags- och ekonominyheter var de mest täckta ämnena bland utrikesnyheterna. Genom att följa dessa utvecklingar kan svenska medborgare, företag och beslutsfattare bättre anpassa sig.

Den omfattande täckningen av utrikesnyheter gör det också möjligt för Svenska Dagbladets läsare att få en bättre förståelse för internationella utvecklingar som kan påverka deras vardag. Denna strategi inte bara berikar läsarnas kunskaper utan kan också påverka den offentliga debatten i Sverige, genom att ge läsarna nödvändig kunskap för att delta i dessa diskussioner.

- Vilka ämnesområden täcker artiklarna och i vilken omfattning, samt hur uttrycks techno-optimism och techno-pessimism i artiklarna?

I detta bacheloruppsats undersökte jag hur Svenska Dagbladet täcker artiklar om artificiell intelligens under perioden 30.11.2022 till 12.02.2024. Studien visade att Svenska Dagbladets täckning av artificiell intelligens är bred och omfattar tekniska beskrivningar och kommersiella tillämpningar samt sociala, politiska och kulturella påverkningar. Mångfalden och balansen i rapporteringen motsvarar teoretiska förväntningar, som McQuail (1995) och Hennoste (2015) betonar, att kvalitetsmedia bör erbjuda en mångfald av åsikter och kritiska perspektiv.

De mest täckta ämnesområdena var Kultur och Underhållning (27 %), följt av Företag och Ekonomi (25 %) och Teknik (24 %). De minst täckta ämnesområdena var Krig (3 %) och Medicin (2 %).

Analysen av techno-optimism och techno-pessimism i Svenska Dagbladets artiklar visade att båda riktningarna är allmänt representerade, men deras mängd varierar beroende på artikelns kontext och ämnesområde. Detta stöder också Carl Hovlands forskning, som antyder att trovärdiga och mångsidiga perspektiv påverkar åsikter effektivare. Detta var särskilt tydligt inom ämnesområdena Teknik och Utbildning, där artiklarna innehöll både optimism och pessimism i ungefär lika stor omfattning.

Svenska Dagbladets artiklar om techno-optimism lyfter fram exempelvis teknikens positiva potential, framgångssagor och innovationer som bidrar till samhällets utveckling. Samtidigt balanserar tidningen sin approach genom att även lyfta fram möjliga risker och problem som följer med snabb teknologisk utveckling. Denna mångsidiga approach uppfyller förväntningarna på kvalitetsmedia, som McQuail (1995) och Hennoste (2015) betonade, genom att ge läsarna möjlighet att förstå både teknikens fördelar och dess nackdelar.

Studien visar att techno-optimism och -pessimism speglar samhällets djupare dilemma om teknikutveckling: om framstegen inom tekniken leder till en ljusare framtid eller om vi bör vara försiktiga och ta hänsyn till möjliga negativa konsekvenser. Att förstå och balansera båda perspektiven är viktigt eftersom det påverkar beslut som rör teknikutveckling, reglering och att behålla ett människocentrerat tillvägagångssätt vid användning av teknik.

- Vilka är talarna?

De mest framträdande talarna i Svenska Dagbladets avsnitt om artificiell intelligens var företagare (27 gånger) och forskare (22 gånger). Betydligt färre talare var utbildare (11 artiklar) och tjänstemän (10 artiklar), politiker (5 artiklar), advokater/jurister och journalister (3 artiklar) samt historiker och filosofer (2 artiklar).

Medias roll vid val av talare och förstärkning av åsikter är kritisk för att stärka åsiktsledares inflytande samt för val av ämnen och djupet av rapporteringen. Att välja källor på högre positioner är säkrare för publikationer (Hennoste, 2008: 236). Det finns oberoende källor (specialister, litteraturvetare, akademiska personer och auktoritativa samhällsfigurer) och kontinuerligt involverade källor som på något sätt är relaterade till händelserna (företagsrepresentanter, politiker, poliser) (Hennoste, 2008: 235). Därför kan medierna tendera att "spela säkert" genom att vända sig till personer med höga positioner, eftersom deras

uttalanden antas vara mindre benägna att vara felaktiga eller vilseledande. Denna praxis kan dock begränsa omfattningen och djupet av diskussionen genom att lämna mindre representerade perspektiv utanför rapporteringen.

Studieresultaten visade att oberoende källor, såsom forskare och historiker, ofta erbjuder bredare analyser och vetenskapligt baserade perspektiv, vilket kan öka rapporteringens trovärdighet och objektivitet. Ur publikens synvinkel kan detta vara mycket värdefullt, eftersom de vanligtvis inte är direkt involverade i de händelser eller beslut de diskuterar, vilket ger dem friheten att framföra mer kritiska eller mindre populära åsikter.

Kontinuerligt involverade källor, som företagsrepresentanter och politiker, presenterade däremot oftare subjektiva eller intressebaserade ståndpunkter. I artiklarna där de uttalade sig, återspeglade de ofta företaget de representerade och dess utveckling. Följaktligen kan deras bedömningar och kommentarer vara vinklade mot att upprätthålla deras organisatoriska mål och offentliga image.

79 artiklar, där kommentarer från olika personer samlades in, visar tydligt hur valet av talare kan påverka hur ämnen behandlas. Till exempel kan den stora representationen av företagare spegla deras aktiva roll i utveckling och marknadsföring av AI, medan politiker och tjänstemäns åsikter kan spegla teknologins reglerande och politiska aspekter.

Medias roll som forum för kritiskt tänkande

Studien visade också att medias roll inte bara är att förmedla information, utan också att skapa ett forum för kritiskt tänkande och informerad diskussion. Mångfalden av talare och balansen i de argument de presenterar kan hjälpa publiken att få en mer heltäckande förståelse för de behandlade ämnena och därmed fatta mer välinformerade beslut och forma sina åsikter.

Studien har begränsningar, såsom urvalet till en enda publikation, vilket kan påverka resultatens generaliserbarhet för svensk media i stort. Dessutom var urvalet av artiklar begränsat till en viss tidsperiod, vilket kanske inte återspeglar tidigare eller senare trender inom medierapporteringen.

Sammanfattningsvis ger detta bacheloruppsats en bättre förståelse för hur en kvalitetstidning som Svenska Dagbladet behandlar ett snabbt utvecklande och samhällsviktigt ämne som

artificiell intelligens, och ger vägledning för hur media kan fortsätta att stödja en medveten och välinformerad offentlig diskurs.

I framtida studier kan man jämföra resultaten med en studie av en annan svensk mediepublikation, till exempel en tabloidtidning. Man kan också undersöka hur studiens resultat påverkar den allmänna opinionen genom att genomföra intervjuer för att mäta attityder och medvetenhet och jämföra dem med innehållet i medierapporteringen.

- Vilka är de huvudsakliga typerna av mediatexter under perioden?

Fördelningen av mediatexter visar tydligt hur tidningen balanserar faktabaserade och åsiktsbaserade texter, vilka spelar en viktig roll i att informera och engagera läsarna. Faktabaserade texter, som nyheter, artiklar och reportage, utgör sammanlagt 52 % av urvalet (30 % nyheter och 22 % artiklar). Denna andel visar att Svenska Dagbladet i första hand strävar efter att informera sina läsare om aktuella händelser. Övervikten av faktabaserade texter kan bidra till tidningens trovärdighet, eftersom de fokuserar på evidensbaserad information och journalistiska standarder, såsom objektivitet och noggrannhet.

Åsiktstexter, såsom ledare, kolumner, kommentarer och essäer, utgör cirka 48 % av innehållet. Detta visar att Svenska Dagbladet vill vara en opinionsbildare och erbjuda en plattform för offentlig diskussion. Den höga andelen åsiktstexter kan uppmuntra läsare att tänka efter och delta i debatter, vilket är viktigt för att en demokratisk samhälle ska fungera. Dessa texter är särskilt viktiga för att forma åsikter och främja politiska diskussioner. Van Dijk (1996) betonar att ledare är viktiga eftersom de hjälper till att forma den offentliga opinionen och påverkar politiska beslut, genom att spegla och forma tidningens ideologiska linje.

Den höga procentandelen åsiktstexter visar också att tidningen värdesätter djupare analyser och personliga ståndpunkter, vilket kan bidra till en bättre förståelse av komplexa ämnen och skapa diskussioner bland läsarna.

9. SAMMANFATTNING

I mitt bachelorsuppsats undersökte jag hur Svenska Dagbladets nätupplaga rapporterade om artificiell intelligens under perioden 31.11.2023–12.02.2024. Jag fokuserade på att identifiera de huvudsakliga typerna av mediatexter, vem som fick komma till tals i artiklarna, vilka ämnesområden artiklarna tillhörde samt hur techno-optimism och techno-pessimism uttrycktes. Jag analyserade också fördelningen mellan inrikes- och utrikesnyheter.

Urvalet bestod av 210 artiklar, varav jag använde 153 artiklar för analysen. Resultaten visar att rapporteringen om artificiell intelligens fick mest uppmärksamhet under våren 2023. Överraskande nog dominerade artiklar om kultur och underhållning, där techno-optimism och techno-pessimism var ganska jämnt fördelade, vilket speglar teknikens påverkan på dessa sektorer. Inom kultur och underhållning diskuterades teknikens roll i kreativitet och konst, samt dess potential, begränsningar och konsekvenser.

Analysen av techno-optimism och techno-pessimism i olika ämnesområden visade att områdena "vetenskap" och "företag och ekonomi" lutade mer mot techno-optimism. Detta indikerar en positiv inställning till teknikens möjligheter inom dessa sektorer, såsom ökad effektivitet och skapande av nya möjligheter. Däremot var techno-pessimism mer framträdande inom "brott" och "etik", vilket speglar oro över teknikens negativa effekter, inklusive etiska problem, integritetsbrott och säkerhetsrisker.

Andelen inrikes- och utrikesnyheter var nästan lika, med en marginell övervikt för inrikesnyheter. Svenska Dagbladets stora täckning av utrikesnyheter kan relateras till läsekretsens breda internationella intresse, särskilt i större städer med högre utbildnings- och inkomstnivåer. Denna balans mellan inrikes- och utrikesnyheter visar tidningens strävan att ge en heltäckande bild av både lokala och globala händelser, vilket är avgörande med tanke på AI-utvecklingens internationella natur och dess inverkan på Sverige.

Medias roll vid val av talare och förstärkning av åsikter är kritisk. Svenska Dagbladet tenderar att inkludera talare från höga positioner, såsom företagare (27 gånger) och forskare (22 gånger), vilket kan ses som en strategi för att säkerställa trovärdiga och mindre vilseledande uttalanden. Mindre representerade grupper inkluderade utbildare (11 artiklar), tjänstemän (10 artiklar),

politiker (5 artiklar), advokater/jurister och journalister (3 artiklar) samt historiker och filosofer (2 artiklar). Oberoende källor, som forskare och historiker, erbjöd ofta bredare och mer vetenskapligt baserade perspektiv, vilket ökar rapporteringens trovärdighet och objektivitet. Kontinuerligt involverade källor, såsom företagsrepresentanter och politiker, tenderade att framföra mer subjektiva och intressebaserade ståndpunkter, ofta relaterade till sina egna organisationer och mål.

Studien har vissa begränsningar, inklusive urvalet av en enda publikation och en specifik tidsperiod, vilket kan påverka generaliserbarheten av resultaten för svensk media i stort. Trots detta ger arbetet värdefulla insikter i hur Svenska Dagbladet skildrar ett snabbt utvecklande och samhällsviktigt ämne som artificiell intelligens.

Framtida forskning kan jämföra resultaten med studier av andra svenska mediepublikationer, inklusive tabloider, för att få en bredare bild av medias rapportering om AI. Det skulle också vara värdefullt att undersöka hur denna rapportering påverkar den allmänna opinionen genom att mäta attityder och medvetenhet i relation till medieinnehållet.

Sammanfattningsvis bidrog min bacheloruppsats till en djupare förståelse av hur Svenska Dagbladets nätupplaga rapporterar om artificiell intelligens, vilken inverkan denna rapportering kan ha på samhällets attityder och förväntningar, och hur media kan stödja en informerad och kritisk offentlig diskurs kring teknologins utveckling och dess effekter på olika livsområden.

REFERENSLISTA

”Hur ska vi säkra att elever inte fuskar?” | SvD Debatt. (2023, February 14). *Svenska Dagbladet*.

”Kvinnor kan bli AI-boomens förlorare”. (2023, March 30). *Svenska Dagbladet*.
<https://www.svd.se/a/GM5XB9/kvinnor-kan-bli-ai-boomens-forlorare>

”Reglering av AI är ett måste” | SvD Debatt. (2023, July 9). *Svenska Dagbladet*.
<https://www.svd.se/a/dwQEkA/per-axbom-reglering-av-ai-ar-ett-maste>

”Skolan behöver nya tankesätt – inte förbud” | SvD Debatt. (2023, February 28). *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/3EPwbe/skolan-behover-nya-tankesatt-inte-forbud-skriver-katarina-stensson>

”Skolan behöver nya tankesätt – inte förbud” | SvD Debatt. (2023, February 28). *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/3EPwbe/skolan-behover-nya-tankesatt-inte-forbud-skriver-katarina-stensson>

”Vi behöver inte någon AI-paus” | SvD Debatt. (2023, July 5). *Svenska Dagbladet*.
<https://www.svd.se/a/JQwMkP/mathias-sundin-vi-behover-inte-nagon-ai-paus>

A short history of the internet | national science and media museum. (n.d.). Retrieved 5 March 2024, from <https://www.scienceandmediamuseum.org.uk/objects-and-stories/short-history-internet>

Abdullah, M., Madain, A., & Jararweh, Y. (2022). Chatgpt: Fundamentals, applications and social impacts. *2022 Ninth International Conference on Social Networks Analysis, Management and Security (SNAMS), Social Networks Analysis, Management and Security (SNAMS), 2022 Ninth International Conference On*, 1–8.
<https://doi.org/10.1109/SNAMS58071.2022.10062688>

Alexandersson/TT, M. (2023b, December 12). Chat GPT ska hjälpa svenska undersköterskor. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/MoyKIJ/svensk-offentlig-sektor-ska-fa-ai-assistent>

Allen, A. (2019). Imagining intelligent artefacts: Myths and a digital sublime regarding artificial intelligence in Swedish newspaper Svenska Dagbladet.

Andersson, E. (2023, April 19). ”Vilken rätt har jag till min röst?”. *Svenska Dagbladet*.
<https://www.svd.se/a/4oVyEa/vilken-ratt-har-jag-till-min-rost>

- Andersson, L. (2023, July 30). Därför kommer en maskin aldrig kunna berätta | Lena Andersson. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/kELzx9/darfor-kommer-en-maskin-aldrig-kunna-beratta>
- Aveshagen, A. (2023, June 19). Så enkelt tar sig vuxna in i “Tinder för barn”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/wAbwnM/yubos-aldersparr-har-stora-hal-visar-granskning>
- Bendz, V. (2023, February 14). AI-forskaren: ”Det är klimatets bästa chans”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/y6mGEx/ai-forskare-digitalisering-ar-klimatets-basta-chans>
- Björk, D. (2023, November 3). AI hjälper modevärlden att väcka ditt habegär | Daniel Björk. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/y6wkkJ/ai-hjalper-modevarden-att-vacka-ditt-habegar>
- Björk, D. (2023, November 3). AI hjälper modevärlden att väcka ditt habegär | Daniel Björk. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/y6wkkJ/ai-hjalper-modevarden-att-vacka-ditt-habegar>
- Bränström, S. L. (2023b, February 12). Ilskan mot AI-tjänsterna: ”Är organiserad stöld”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/wAKJ3L/ilskan-mot-ai-tjansterna-ar-organiserad-stold>
- Bränström, S. L. (2023c, July 5). ”Som raketbränsle i ett redan ohållbart system”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/JQG058/ai-experten-varnar-techbolag-kan-bli-allt-maktigare>
- Bränström, S. L. (2023d, July 24). Svenska odlare får hjälp av AI – larm om salladen. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/pQEKMX/ai-blir-vanligt-hos-odlare-hjalper-vaxter>
- Bränström, S. L. (2023e, October 16). ”Vi är i ett nytt paradigim – med helt ny ekonomi”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/jlErE0/ai-tekniken-kan-leda-till-okad-arbetsloshet-och-medborgarlon>
- Bränström, S. L. (2023f, November 25). Putin: Har en ambitiös strategi för AI. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/wAojw4/putin-ryssland-har-en-ambitos-strategi-for-ai>
- Bränström, S. L. (2023h, November 30). Forskare: Max Tegmark briljant men har fel fokus. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/8Jd1e2/ai-forskaren-inga-strumke-vander-sig-mot-max-tegmarks-skrackscenari>
- Bränström, S. L. (2023j, December 12). Statlig AI-satsning ska hjälpa välfärden. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/768e28/statlig-satsning-pa-ai-for-att-effektivisera-valfarden>
- Bränström, S. L. (2024, February 6). Partierna dåligt rustade inför deepfake-bluffar. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/5BxdPO/partierna-daligt-rustade-infor-deepfake-bluffar>

Bränström, S. L. (2024, January 30). Ukrainsk doktor ritar om framtiden för SEB. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/kE7JA6/ukrainsk-ai-guru-ritar-om-framtiden-for-wallenbergs-seb>

Brennen, J. S., Howard, P. N., & Nielsen, R. K. (2018). *An industry-led debate: How uk media cover artificial intelligence*. Reuters Institute for the Study of Journalism as part of the Oxford Martin Programme on Misinformation, Science and Media,. <https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid:02126b4c-f4f9-4582-83a0-f8a9d9a65079/files/meal89c2e625ab3306beb029c27103719>

Chuan, C. H., Tsai, W. H. S., & Cho, S. Y. (2019, January). Framing artificial intelligence in American newspapers. In *Proceedings of the 2019 AAAI/ACM Conference on AI, Ethics, and Society* (pp. 339-344).

Coupaye, L. (2022). Chapter 18: Technology. *Cambridge University Press*, 438. https://www.academia.edu/84017365/Chapter_18_Technology

Dammann, G. (2023, April 27). Konsten är död – länge leve AI-konsten! | Guy Dammann. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/q17e2e/den-prisade-bilden-var-inget-fotografi-utan-ett-ai-konstverk>

Dimitrakopoulou, D. (2015). *INFOCORE Definitions: "Local, National, Transnational/International Media"*. Hellenic Foundation for European and Foreign Policy. Athens. <http://www.infocore.eu/results/definitions/>

Dominici, A. (2023, August 1). Man undrar hur SR resonerade om Tegmark | Alexander Dominici. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/1537aW/problem-nar-sommar-i-p1-med-max-tegmark-gor-reklam-for-konspirationsteorier>

Eklund, H. (2023, October 31). Expert: AI-utveckling som kärnvapentester. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/Mol855/ai-utveckling-oroar-varldsledare-samlas-pa-toppmote-i-england>

Eklund, H. (2023, September 7). Amazon avstår Chat GPT – vill skydda data. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/1300mA/amazon-avstar-chat-gpt-riktar-kritik-mot-ai-tjanster>

Ellery, S. (2023, March 28). *Fake photos of Pope Francis in a puffer jacket go viral, highlighting the power and peril of AI* - CBS News. <https://www.cbsnews.com/news/pope-francis-puffer-jacket-fake-photos-deepfake-power-peril-of-ai/>

Enqvist, F., & Helander, A. (2023). Samhällsrevolution eller tecken på apokalypsen?: En kvalitativ tematisk innehållsanalys av hur ChatGPT skildras i svensk rikspress.

Eriksson, E. L. (2023, May 3). "Jag är rädd för vad som kan hända". *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/q17qew/spg-moter-oliver-edholm-varldens-yngsta-ai-forskare>

Estonian Association of Technology Education. (n.d.). *Möisted*. ETKL. Retrieved 7 May 2024, from <https://tehnoloogia.ee/moisted/>

Facht, U. (2023). *MedieSverige 2023*. <https://doi.org/10.48335/9789188855770>

Finnsjö, J. (2024, January 31). Swift-porr och AI-Bergman väcker frågor | Julia Finnsjö. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/GMpal9/taylor-swift-porr-och-ai-bergman-vacker-fragor>

Fjaestad, M. (2023, August 30). Mot teknikens fallgropar med gasen i botten | Maja Fjaestad. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/APmob5/mot-teknikens-fallgropar-med-gasen-i-botten>

Foote, J. S. (1998). *Live from the trenches: the changing role of the television news*

Google's year in search. (n.d.). Google Trends. Retrieved 3 April 2024, from <https://trends.google.com/trends/yis/2023/SE/>

Gregorio, J. de. (2024, February 4). "Stuck culture" är början på slutet | Josefin de Gregorio. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/GMpMGV/stuck-culture-fixeringen-vid-det-forflutna-ar-forodande>

Hall, G. von. (2023, May 24). Förlamad i tolv år – nu kan han gå igen. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/APk0yn/forlamad-i-tolv-ar-nu-kan-han-ga-han-igen>

Hamborg, F. (2023). *Media Bias Analysis*. In: *Revealing Media Bias in News Articles*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17693-7_2

Hansen, A. (2023, July 22). "Det skakade om min föreställningsvärld". *Svenska Dagbladet*.

<https://www.svd.se/a/13Lkxe/anders-hansen-ai-kan-bete-sig-pa-ett-satt-som-liknar-en-manniska>

Happer, C., & Philo, G. (2013). The role of the media in the construction of public belief and social change. *Journal of Social and Political Psychology*, 1(1), 321–336. <https://doi.org/10.5964/jspp.v1i1.96>

Harr, T. (2023, August 10). Deepfakes: Så märker du om bilderna är falska. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/RG8mKJ/bjorn-appelgren-pa-internetstiftelsen-sa-hanterar-du-ai-bilder>

Harrison, J. (2006). *News*. London and New York: Routledge

Heidenblad, D. L. (2023, April 4). Hälsosam dos paranoia satte fart på AI | David Larsson Heidenblad. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/5Br6ye/halsosam-dos-paranoia-satte-fart-pa-ai>

Hennoste, T. (2008). *Uudise käsiraamat. Kuidas otsida, kirjutada, toimetada ja serveerida ajaleheuudist*. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Hennoste, T. (2008). *Uudise käsiraamat. Kuidas otsida, kirjutada, toimetada ja serveerida ajaleheuudist*. 233; 234; Tartu Ülikooli Kirjastus.

Hillestad, L. K. (2023, April 8). AI en ny guldrush: ”Tror att vi skriver historia”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/GM63Rm/ai-beskrivs-som-nya-guldruschen-finns-annu-missforstand-kring-hur-tekniken-fungerar>

Hillestad, L. K. (2023, April 8). AI en ny guldrush: ”Tror att vi skriver historia”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/GM63Rm/ai-beskrivs-som-nya-guldruschen-finns-annu-missforstand-kring-hur-tekniken-fungerar>

Hillestad, L. K. (2023, May 22). Lurad av en AI-röst: ”Det var en perfekt bluff”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/8Jvr3W/lurad-av-en-ai-rost-det-var-en-perfekt-bluff>

Hillestad, L. K. (2023, September 20). Hon är gift med en AI-man: ”Lindrar smärtan”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/9zAXWp/rosanna-36-ar-gift-med-en-ai-man-expertes-oroas>

Högfeldt, F. A. (2023, May 20). Kämpar mot AI-fusket – med oväntat vapen. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/15dKJl/universitet-forsoker-stoppa-ai-fusk-med-chat-gpt>

Hörmark, A. (2023, June 16). Så kan AI rädda USA-migranternas röster. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/5Bkxkz/sa-kan-ai-radda-usa-migranternas-roster>

Hörmark, A. (2023, October 13). Tittarna rasar: ”Ser nylobotomerad ut”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/WRM3nL/disney-kritiseras-for-ai-skadespelare-i-prom-pact>

Idéhistoria. (2023). Umeå Univesitet Hemsida; Umeå Univesitet. <https://www.umu.se/institutionen-for-ide-och-samhallsstudier/forskning/vara-amnen/idehistoria/>

Industrihistoria. (n.d.). Tekniska museet. Retrieved 5 March 2024, from <https://www.tekniskamuseet.se/lar-dig-mer/industrihistoria/>

Irenius, L. (2023a, April 2). Elon Musks varning möts av misstro | Lisa Irenius. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/8Jx4dA/ai-varningen-fran-elon-musk-med-flera-ar-luddig-men-bra>

Irenius, L. (2023b, September 27). Plötsligt framträder en ny bild av Läckbergs stil | Lisa Irenius. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/wAjy15/ai-analys-ger-ny-bild-av-camilla-lackbergs-forfattarskap>

Irenius, L. (2023c, November 12). Medelmåttorna kan få revansch nu | Lisa Irenius. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/y6BpQx/ai-botar-som-chat-gpt-kan-bli-revansch-for-medelmattor>

Jean Hausser. (2023, November 14). *Ny AI-metod ska ge en bättre bild av tumörer*. forskning.se; Karolinska Institutet. <https://www.forskning.se/2023/11/14/ny-ai-metod-ska-ge-en-bättre-bild-av-tumorer/>

Jeffery, B. (2023, April 4). Blunda inte för det akuta AI-problemet | Björn Jeffery. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/WRaQzK/bjorn-jeffrey-det-finns-ett-akut-problem-med-ai>

Jeffery, B. (2023, February 8). Microsofts stora fördel – de har inget att förlora | Björn Jeffery. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/APGznx/microsofts-stora-fordel-de-har-ingen-att-folora>

Jeffery, B. (2023b, March 27). Uppståndelsen väcker en större fråga | Björn Jeffery. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/nQVIPx/pavens-dunjacka-blev-viral-vacker-en-storre-frag>

Jeffery, B. (2023c, March 27). Uppståndelsen väcker en större fråga | Björn Jeffery. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/nQVIPx/pavens-dunjacka-blev-viral-vacker-en-storre-frag>

Jeffery, B. (2023d, April 4). Blunda inte för det akuta AI-problemet | Björn Jeffery. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/WRaQzK/bjorn-jeffrey-det-finns-ett-akut-problem-med-ai>

Jeffery, B. (2023e, August 22). Börsvinnaren riskerar allt på ett kort | Björn Jeffery. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/q1M350/nvidia-overtraffade-forvantningarna-i-maj-kan-den-lyckas-igen>

Jelmini, M. (2023, June 29). ”En risk att man fotar varenda fläck på huden”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/APW4kx/sa-bra-ar-apparna-pa-att-avgora-om-du-har-hudcancer>

Jelmini, M. (2023a, May 14). Hemuppgiftens död får expert att jubla: Äntligen. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/0QkvMB/chat-gpt-fusk-tvingar-skolor-sluta-med-hemuppgifter-antligen>

Jelmini, M. (2023b, May 14). Hemuppgiftens död får expert att jubla: Äntligen. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/0QkvMB/chat-gpt-fusk-tvingar-skolor-sluta-med-hemuppgifter-antligen>

Jelmini, M. (2023c, June 29). ”Risken: Att man fotar varenda fläck på huden”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/APW4kx/sa-bra-ar-apparna-pa-att-avgora-om-du-har-hudcancer>

Ohata, K., Iyatomi, H., Morita, H., & Iizuka, K. (2023, October). How are Negative Articles Consumed? A Quantitative Analysis of User Behavior in a Real News Service. In *2023 IEEE International Conference on Systems, Man, and Cybernetics (SMC)* (pp. 5311-5316). IEEE.

Kalmus, V. (2015). *Standardiseeritud kontentanalüüs*. UT Ühiskonnateaduste Instituut.
<https://samm.ut.ee/kontentanalyys>

Kalmus, V., Masso, A., & Linno, M. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. Sotsiaalse Analüüsi Meetodite Ja Metodoloogia Õpibaas. <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys/>

Kantar Sifo. (n.d.). Ts Mediefakta - Snabbfakta. Retrieved 7 April 2024, from <https://ts.se/mediefakta-upplagor/snabbfakta?mc=001848>

Kapitel 7: Texter i tidningen. (n.d.). Mediekompass. Retrieved 14 April 2024, from <https://mediekompass.se/publicistguiden/kapitel-7-texter-i-tidningen/>

Kikerpill, K., & Siibak, A. (2021). Mazephishing: The COVID-19 pandemic as credible social context for social engineering attacks. *Trames: A Journal of the Humanities and Social Sciences*, 25(4), 371-393.

Kikerpill, K., & Siibak, A. (2021). Mazephishing: The COVID-19 pandemic as credible social context for social engineering attacks. *Trames: A Journal of the Humanities and Social Sciences*, 25(4), 371-393. Tartu Ülikooli kirjastus

Königs, P. (2022). What is techno-optimism? *Philosophy & Technology*, 35(3), 63.
<https://doi.org/10.1007/s13347-022-00555-x>

Kõuts-Klemm, R. (2006). *Ülevaade meedia ja kommunikatsiooni teooriast*.
https://www.academia.edu/59922973/%C3%9Clevaade_Meedia_Ja_Kommunikatsiooni_Teooriast

Kõuts-Klemm, R., & Seppel, K. (2018). *Juhatus meedia ja kommunikatsiooni teooriatesse*. Tartu Ülikool kirjastus.

Küchler, T. (2023a, April 1). Musks krav: ”Stoppa AI-botarna i ett halvår”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/gErq9B/musk-i-upprop-om-att-pausa-ai>

Küchler, T. (2023b, December 31). Snart kan kamerorna i EU läsa av dina känslor. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/P4VVX5/ansiktskameror-pa-gator-och-torg-i-europa-vacker-kritik>

Küchler, T. (2023c, December 31). Snart kan kamerorna i EU läsa av dina känslor. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/P4VVX5/ansiktskameror-pa-gator-och-torg-i-europa-vacker-kritik>

Larsson, J. (2023, December 9). Det är människor som kontrollerar AI | Janerik Larsson | SvD Ledare. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/xg6E5X/ai-kontrolleras-av-manniskor-pa-gott-och-ont>

- Lindgren, H. (2023, January 23). Vad händer när vi kan prata med djur? *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/MoPwwr/vad-hander-nar-vi-kan-prata-med-djur>
- Lindgren, H. (2023, January 28). Vad gör de kreativa AI-tjänsterna med oss? | Håkan Lindgren. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/dwL37X/vad-gor-de-kreativa-ai-tjansterna-med-oss>
- Lindgren, H. (2023, January 28). Vad gör de kreativa AI-tjänsterna med oss? | Håkan Lindgren. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/dwL37X/vad-gor-de-kreativa-ai-tjansterna-med-oss>
- Lindh, K. (2024, January 14). ”Obehagligt” – därför skrämmer bilderna oss. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/veR43L/varfor-vacker-annika-nordenskolds-ai-bilder-sadant-obeleg>
- Lindh, K. (2024, January 14). ”Obehagligt” – därför skrämmer bilderna oss. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/veR43L/varfor-vacker-annika-nordenskolds-ai-bilder-sadant-obeleg>
- Lundberg, B. (2023, February 18). Vad händer med historien när vi kan chatta med de döda? | Björn Lundberg. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/GMw816/vad-hander-med-historien-nar-vi-kan-chatta-med-de-doda>
- Lundberg, B. (2023, February 18). Vad händer med historien när vi kan chatta med de döda? | Björn Lundberg. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/GMw816/vad-hander-med-historien-nar-vi-kan-chatta-med-de-doda>
- Lundin, T. (2023, October 6). Startup: ”Ingen hejd på kapitalgivarnas intresse”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/jljGEw/startupforetag-i-forsvarsindustrin-havar-in-miljarder>
- Lundin, T. (2023, October 6). Startup: ”Ingen hejd på kapitalgivarnas intresse”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/jljGEw/startupforetag-i-forsvarsindustrin-havar-in-miljarder>
- Majlard, J. (2023, October 3). Expert: ”Ett sjumilakliv jämfört med tidigare”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/P4xJp6/forslag-om-ansiktsigenkanning-kan-bli-svart-att-genomfora>
- Manning, C. (2020). Artificial intelligence definitions. Stanford University Human-Centered Artificial Intelligence. <https://hai.stanford.edu/sites/default/files/2020-09/AI-Definitions-HAI.pdf>
- Manyika, J., Lund, S., Chui, M., Bughin, J., Woetzel, L., Batra, P., Ko, R., & Sanghvi, S. (2017). Jobs lost, jobs gained: What the future of work will mean for jobs, skills, and wages [Research report]. McKinsey Global Institute. <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/jobs-lost-jobs-gained-what-the-future-of-work-will-mean-for-jobs-skills-and-wages>

- Marr, B. (n.d.). *A short history of chatgpt: How we got to where we are today*. Forbes. Retrieved 7 May 2024, from <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2023/05/19/a-short-history-of-chatgpt-how-we-got-to-where-we-are-today/>
- Matsdotter, K. (2023, September 23). Googles AI kan läsa användarnas mejl. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/RGdqBJ/googles-ai-kan-lasa-anvandarnas-mejl>
- Matsdotter, K. (2024, January 6). Spökflotta bakom 75 procent av industrifisket. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/zEmM64/spokflotta-bakom-75-procent-av-industrifisket>
- Matsdotter, K. (2024a, January 6). Spökflotta bakom 75 procent av industrifisket. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/zEmM64/spokflotta-bakom-75-procent-av-industrifisket>
- Matsdotter, K. (2024b, January 29). Deepfakes blir bättre: ”Vi saknar helt lagstiftning”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/VPmVvV/deepfakes-blir-battre-drabbar>
- Matsdotter, K. (2024c, January 29). Deepfakes blir bättre: ”Vi saknar helt lagstiftning”. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/VPmVvV/deepfakes-blir-battre-drabbar>
- Matsdotter, K., & Eklund, H. (2023, December 24). Han stod för årets comeback. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/zEBwGO/allt-du-behover-veta-om-sam-altman-vd-pa-open-ai>
- McCombs, M. E. (2008). *Setting the agenda: The mass media and public opinion*. Kasutatud 03.03.2024, https://www.researchgate.net/publication/318471348_Setting_the_agenda_The_mass_media_and_public_opinion
- McQuail, D. (1977). The influence and effects of mass media. *Mass communication and society*
- McQuail, D. (1995). *Media Performance: Mass Communication and the Public*
- McQuail, D. (2003). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Ülikooli
- Morozov, E. (2015). The Taming of Tech Criticism [Review of *The Glass Cage: Automation and Us*, by N. Carr]. *The Baffler*, 27, 102–112. <http://www.jstor.org/stable/43959022>
- Nummelin/TT, W. (2022, December 6). EU-länder överens om AI-regler. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/EQIOR5/eu-lander-overens-om-ai-regler>
- Nummelin/TT, W. (2023, June 14). Ja till nya AI-regler i EU. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/O80KXw/ja-till-nya-ai-regler-i-eu>
- Past, Aune. 2007. *Mainekujundus ettevõtluses ja poliitikas*, Tallinn: Äripäev.

Paul, K. (2023, April 1). Letter signed by Elon Musk demanding AI research pause sparks controversy. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/technology/2023/mar/31/ai-research-pause-elon-musk-chatgpt>

Popova, S. (2023, October 15). På knasfronten intet nytt | susanna popova | svd ledare. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/zE2z89/artificiell-intelligens-levererar-pa-knasfronten>

Progoulakis, A. (2023, December 7). Rysk "journalist" skrev 150 artiklar på en dag. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/pQyG7R/ryssland-anvander-ai-journalister-for-att-massproducera-propaganda>

Progoulakis, A. (2023, December 7). Rysk "journalist" skrev 150 artiklar på en dag. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/pQyG7R/ryssland-anvander-ai-journalister-for-att-massproducera-propaganda>

Radsin, M (2018) Plekktrumm. 4 hooaeg, 155 saade. Intervjuu Kristjan Korjusega. Kraus, A. Veiler L-L. Eesti Rahvusringhääling

Riseng, P. M. N. (2023a, June 7). Jämför AI med bygget av atombomben, fast ostyrt. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/y6Xonx/ai-forskaren-inga-strumke-oroas-over-att-politiker-inte-lyssnar>

Riseng, P. M. N. (2023b, June 7). Jämför AI med bygget av atombomben, fast ostyrt. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/y6Xonx/ai-forskaren-inga-strumke-oroas-over-att-politiker-inte-lyssnar>

Sandström, J. (2023, December 7). Mer tvättmaskin än terminator | jesper sandström | svd ledare. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/xg6bxG/jesper-sandstrom-ai-ar-mer-tvattmaskin-an-terminator>

SCB, Statistiska centralbyrån. (2023). *AI-användning i företag och offentlig sektor* [Avdelningen för ekonomisk statistik och analys]. https://www.scb.se/contentassets/ea0e9cccd58343e7a07fe4c055f8fad2/nv0116_2022a01_br_nvftbr2301.pdf

Sinclair, S. (2023a, June 27). "Det är inte synd om Google och Microsoft". *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/EQX2oj/oppen-kallkod-viktig-i-ai-strid-mellan-microsoft-google-och-meta>

Sinclair, S. (2023b, July 16). Hotet mot techjättarna: "Vi måste ta ansvar". *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/O81roq/google-chefen-oppna-ai-modeller-kan-utnyttjas>

Sinclair, S. (2024, January 21). AI-tjänst med teknik från Chat GPT stängs ner. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/0QmW82/chatbot-togs-ner-brot-mot-open-ai-s-riktlinjer>

Sjöholm/TT, G. (2023, September 26). AI-fejkade nakenbilder sprids på skolor. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/KnAoey/ai-fejkade-nakenbilder-sprids-pa-skolor>

Sjöholm/TT, G. (2023, September 26). AI-fejkade nakenbilder sprids på skolor. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/KnAoey/ai-fejkade-nakenbilder-sprids-pa-skolor>

Skagegård, E. (2023, October 1). Ljudboksgiganten vill ta patent på sin röst. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/761VIB/ljudbocker-sauk-och-ewerlof-om-storytels-ai-satsning>

Skogelin/TT, M. (2024, January 7). Miljontals besök på övergreppssajter stoppades. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/kEkKaa/miljontals-besok-pa-overgreppssajter-stoppades>

Spindler, Y. L. (2023, December 2). AI riskerar att bli pinsamt tafflig kultur | Ylva Lagercrantz Spindler. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/GMW1BJ/ai-riskerar-att-bli-pinsamt-tafflig-kultur>

Spindler, Y. L. (2023, December 2). AI riskerar att bli pinsamt tafflig kultur | Ylva Lagercrantz Spindler. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/GMW1BJ/ai-riskerar-att-bli-pinsamt-tafflig-kultur>

Splichal, S.(2006) Why Are the Rights of Media Owners Considered Superior to the

Sundberg, S. (2023, June 2). AI-företagen bryr sig inte om oss | Sam Sundberg. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/pQXzxG/ai-foretagen-bryr-sig-inte-om-manskligheten>

Sundell, A. (2023, April 27). AI som förstår språket förstår världen | Anders Sundell | SvD Ledare. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/l3lbP7/en-ai-som-forstar-spraket-forstar-varlden>

Sundell, A. (2023, April 27). AI som förstår språket förstår världen | Anders Sundell | SvD Ledare. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/l3lbP7/en-ai-som-forstar-spraket-forstar-varlden>

Sundell, A. (2023, December 21). Du förskönade nya värld | Anders Sundell | SvD Ledare. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/KnV1LG/samsungs-space-zoom-visar-pa-det-hogteknologiska-sjalvbedrageriet>

Sundell, A. (2023, January 26). Bara ordskräddare klarar ai-konkurrensen | anders sundell | svd ledare. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/JQBbw8/anders-sundell-sa-klarar-du-ai-konkurrensen>

Svenska Akademiens Ordböcker. (2021). In *Svensk ordbok*. Svenska Akademie. <https://svenska.se/so/?id=161090&pz=7>

TT-Bloomberg. (2023, November 18). Chat GPT-bolagets vd sparkas. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/jl53Xb/chatgpt-bolagets-ud-har-fatt-sparken>

- TT. (2023, May 28). AI kan hitta antibiotika mot resistenta bakterier. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/eJmwjK/ai-kan-hitta-antibiotika-mot-resistenta-bakterier>
- TT. (2023a, May 28). AI kan hitta antibiotika mot resistenta bakterier. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/eJmwjK/ai-kan-hitta-antibiotika-mot-resistenta-bakterier>
- TT. (2023b, September 6). Aftonbladet stoppar AI från nyheter. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/kEOP96/aftonbladet-stoppar-ai-fran-att-na-nyheter>
- TT. (2023c, November 3). Åkesson höll tal på arabiska – med ai-klon. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/O85gMb/akesson-holl-tal-pa-arabiska-med-ai-klon>
- TT. (2024, January 20). Chatbot sparkas – svor och hånade företag. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/pQzrGR/chatbot-sparkas-svor-och-forolampade-foretag>
- Tuvhag, E. (2023, June 27). Filosofen: Finns smartare drag än att sluta flyga. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/xgyw0l/filosofen-william-macaskill-att-sluta-flyga-inte-det-viktigaste>
- Ulrika, F. (2023). *Medie-Sverige 2023* (p. 11). Nordicom, Göteborgs universitet. <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1742671/FULLTEXT03.pdf>
- Wernberg, J. (2023, April 2). AI-kritiken brister i intelligens | Joakim Wernberg | SvD Ledare. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/Q7aLl4/elon-musks-ai-kritik-brister-i-intelligens>
- West, D. M., & Allen, J. R. (2018). *How artificial intelligence is transforming the world*. Center for Technology Innovation. <https://www.brookings.edu/articles/how-artificial-intelligence-is-transforming-the-world/>
- What is artificial intelligence and how is it used?* (2020, April 9). Topics | European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20200827STO85804/what-is-artificial-intelligence-and-how-is-it-used>
- Wisterberg, E. (2024, February 11). Studenter löste 2 000 år gammal gåta – med AI. *Svenska Dagbladet*. <https://www.svd.se/a/q1j9wg/studenter-loste-gatan-att-tyda-gamla-papyrusrullar>

Bilaga 3. Beskrivning av ämnesämroden

Jobb	Artiklar i detta ämnesområde berör jobb och arbetskraft, automatisering av arbetsplatser och rädslan för att förlora jobbet.
Regleringar	Artiklar om AI-regleringar, inklusive berättelser om förespråkare och motståndare.
Krig	Militärkonflikter, olika former av krig: informationskrig, teknologikrig, upprustning, innovation inom försvarsindustrin.
Brott	Artiklar om kriminella aktiviteter, inklusive bedrägerier med hjälp av AI, barnmisshandel, miljöföroreningar och spridning av kriminellt innehåll skapat av AI.
Historia	Användningen av artificiell intelligens inom historia, historiska fynd och deras forskning, AI:s roll i historien och dess inverkan på teknologisk utveckling.
Företagande och Ekonomi	Artiklar om ekonomi och företag, händelser relaterade till dessa områden, företagens ekonomiska resultat, aktiemarknader, inflation, BNP, och stora företags representanter när det påverkar den representerade organisationen.
Utbildning	Artiklar om utbildningssystemet, utbildningspolitik, utvecklingar inom utbildningsinstitutioner och utbildningsområdet, reformer, utbildningstrender, metoder, utbildningspersonal och studenter.
Vetenskap	Artiklar om vetenskap och forskare, vetenskapliga genombrott, forskning och vetenskapliga studier.
Kultur och underhållning	Artiklar om AI:s påverkan på olika kulturella områden som konst, musik, litteratur, mode och film. AI:s påverkan på människor inom dessa områden. Artiklar relaterade till underhållning och kulturevenemang. Underhållningsartiklar.
<i>Deepfake</i>	Alla artiklar om deepfakes och relaterade ämnen.
Politik	Artiklar om politik, politiker och offentlig sektor. Deras kopplingar till AI, samt effektivisering av tjänster och byråkrati, politiska beslut och val.
Teknologi	Artiklar om ny teknik, AI-applikationer som robotik, autonoma fordon osv.
Miljö och klimat	Artiklar om miljö och klimat – miljöföroreningar, global uppvärmning, vetenskapliga studier och upptäckter, miljöpolitik, naturskydd, hållbarhet, miljöpåverkan, förnybar energi, ekologiskt fotavtryck och hållbar konsumtion.
Etik	Artiklar om etiska frågor och problem med autonoma system, exempelvis ansiktsgenkänningskameror.
Medicin	Artiklar om nya applikationer och upptäckter inom medicin med hjälp av AI-teknologi.
Övrigt	Artiklar som berör ämnen som inte direkt passar in i någon specifik kategori.

Resümee

Tartu Ülikool, Maailma keelte ja kultuuride instituut, Skandinavistika osakond, rootsi keel ja kirjandus

Tehisintellekti kajastamine rootsi meedias, Svenska Dagbladeti veebiväljaande näitel, 62 lk

Autor: Kristiine Raamat

Juhendajad: Maiu Elken ja Kristjan Kikerpill

Tartu, 2024

Käesolev bakalaureusetöö uurib, kuidas Rootsi päevaleht Svenska Dagbladet kajastas tehisintellekti ajavahemikul 30.11.2022-12.02.2024. Eesmärgiks oli kaardistada artiklite tüübid, kõnelejad, kommunikatsioonivahendid ja analüüsida tehno-optimismi ja tehno-pessimismi ilminguid.

Uuringus kasutati standardiseeritud kontentanalüüsi ja kvalitatiivse uurimismeetodi hübriidlähenemist. Kontentanalüüs võimaldas võrrelda erinevaid tekstikogumeid ja suuri andmemahte täpsetel alustel, samas kui kvalitatiivne sisuanalüüs täiendas kvantitatiivset, pakkudes süvitsi minevat konteksti ja intertekstuaalsuse analüüsi. Valimi moodustasid Svenska Dagbladeti veebiväljaande tehisintellekti puudutavad artiklid (N=153). Artiklite analüüsis käsitleti sise- ja välisuudiste osakaalu, teemavaldkondi, tehno-optimismi ja -pessimismi väljendusi ning kõnelejaid ja meediatekstide tüüpe.

Uuringu tulemustest selgus, et Enim kajastati kultuuri ja meelelahutuse, ettevõtluse ja majanduse ning tehnoloogia valdkondi. Kõige vähem kajastust said sõda ja meditsiin.

Tehno-optimism ja -pessimism olid artiklites võrdselt esindatud, kuid erinevas osakaalus sõltuvalt teemavaldkonnast. Tehno-optimismi ilmnas eelkõige ettevõtluse ja majanduse valdkonnas, rõhutades AI positiivset mõju innovatsioonile ja majanduskasvule. Tehno-pessimismi väljendati enamasti eetika ja töökohtade valdkonnas, kus toodi esile AI võimalikud negatiivsed tagajärjed nagu töökohtade kadumine ja privaatsuse rikkumine.

Enim said sõna ettevõtjad ja teadlased. Ettevõtjad esinesid sageli uute tehnoloogiate ja innovatsioonide kontekstis, samas kui teadlased pakkusid süvitsi minevat teaduspõhist

konteksti ja analüüsi. Vähem kajastati haridustöötajate, ametnike ja poliitikute arvamusi, mis näitab, et nende roll tehisintellekti diskursuses on suhteliselt piiratud.

Uuring näitas, et Svenska Dagbladeti tehisintellekti kajastus on laiapõhjaline ja tasakaalustatud, kajastades nii tehnoloogia eeliseid kui ka võimalikke riske. Tehno-optimismi ja tehnopessimismi ilmingute mitmekesisus peegeldab sügavamat dilemmat tehnoloogia arengu ja võimaluste suhtes.

Kinnitus töö iseseisvalt kirjutamise kohta

Mina, Kristiine Raamat, kinnitan, et olen lõputöö kirjutanud iseseisvalt. Kõikidele töös kasutatud teiste autorite töödele, põhimõttelisele seisukohtadele ning muudest allikatest pärinevatele andmetele on viidatud.

Kristiine Raamat 20.05.2024

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kristiine Raamat,

Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

Täckning av artificiell intelligens i svenska medier. Exempel från Svenska Dagbladets webbupplaga

1. , mille juhendajad on Maiu Elken ja Kristjan Kikerpill, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kristiine Raamat

20.05.2024